

Яна ўмее здзіўляць...
І дабавіцца пастаўленай мэты. Вось задумала, што адзначыць 70-годдзе на Эйфелевай вежы — і ў азначаны дзень ужо стаяла на яе агляднай пляцоўцы і з вышыні 270 метраў любавалася вачэйнім Парыжам... **СТАР 4**

На падвор'і Свята-Елізавецінскага манастыра здарэцца неверагоднае... Здавалася б, безнадзейныя алкаголікі і наркаманы, большасць з якіх страціла не толькі жыллё, але часам і чалавечае аблічча, пад царкоўны звон мяняюцца на вачах... **СТАР 6**

Кажуць, што сусед бліжэй за сваяка. Гэта раней у вёсцы ўсе добра ведалі адно аднаго. Хаця і там жыццё ўжо часам іншае. Што ўжо тады казаць пра шматкватэрны гарадскі дом, дзе пражываюць сотні жылцоў? **СТАР 6**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

РОСТ ЗАРПЛАТ ПАВІНЕН СУПРАВАДЖАЦА ПАВЫШЭННЕМ ПРАДУКЦЫЙНАСЦІ ПРАЦЫ І РЭНТАБЕЛЬНАСЦІ

Аўтадарогі да абласных цэнтраў Беларусі будуць рэканструяваны да 2015 года. Аб гэтым 6 ліпеня ў час наведвання Шклова даложа Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку.

Віце-прэм'ер Анатоле Калінін далажыў кіраўніку дзяржавы аб развіцці сеткі рэспубліканскіх аўтамабільных дарог да 2020 года. У выніку ў Беларусі плануецца стварыць сетку дарог павышанай камфортнасці і забяспечыць большую бяспеку дарожнага руху. Аляксандр Лукашэнка даручыў у абавязковым парадку забяспечыць належную якасць пры правядзенні гэтых работ і разумнае расходаванне фінансавых сродкаў.

У Шклове Прэзідэнт адкрыў рэканструяваны мост цераз раку Днепр. Мост быў пабудаваны ў 1962 годзе. За час яго эксплуатацыі з'явіліся розныя дэфекты, якія ўплываюць на бяспеку і даўгавечнасць работы збудавання. Акрамя таго, параметры грузавымнасці і габарыты праезнай часткі ўжо не адпавядаюць сучасным нарматыўным патрабаванням. Па гэтых прычынах кіраўнік дзяржавы даручыў рэканструяваць мост. На гэты час завершаны работы па пераўладкаванні апор і мантанжу пралётных збудаванняў, укладкі мастовага палатна, упарадкаванні тратуараў і асвятлення, будаўніцтва падыходаў. У выніку правядзення рэканструкцыі моста Шклоў атрымаў надзейную транспартную сетку цераз Днепр, што таксама забяспечвае перспектыву развіцця набярэжнай зоны на правым беразе гэтай ракі і стварае аснову для далейшага сацыяльна-культурнага развіцця Прыдняпроўскага рэгіёна — аднаго з мяляўнічых у Беларусі.

Кіраўнік дзяржавы азнаёміўся з сацыяльна-эканамічным развіццём Шклоўскага раёна, паразмаўляў з прадстаўнікамі працоўных калектываў дарожных арганізацый, якія ўдзельнічалі ў рэканструкцыі моста, і жыхарамі Шклова.

Адной з тэм размовы стала рэалізацыя ў раёне інвестыцыйных праектаў, у тым ліку ў сельскай гаспадарцы. Кіраўнік дзяржавы пацвердзіў, што яго пазіцыя нязменная — інвестар, які працуе ў Беларусі, павінен выконваць узятыя на сябе абавязальнасці, а таксама супрацоўніцтва павінна быць выгадным як для самога інвестара, так і для дзяржавы. «Наш інтарэс павінен быць захаваны бездакорна», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт таксама цікавіўся развіццём у раёне вытворчай сферы, у прыватнасці вытворчасці паперы. Паводле слоў мясцовага кіраўніцтва, завод газетнай паперы працуе стабільна. Паспяхова асвойвае вытворчыя магутнасці і калектыву папяровай фабрыкі «Спартак». У раёне плануецца і ў далейшым развіваць гэты напрамак.

Размова вялася і аб вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі, яе далейшай рэалізацыі на ўнутраным і знешнім рынках. «Цяпер усёго хапае. Трэба везці туды, дзе ёсць попыт, і прадаваць даражэй, каб у людзей была нармальна зарплата», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Як далажыў губернатар Магілёўскай вобласці Пётр Руднік, на гэты час сярэдняя зарплата ў вобласці складае больш як Вр3,2 млн. Да канца года плануецца яе павысіць да \$500 у эквіваленце. У гэтым плане Аляксандр Лукашэнка яшчэ раз папярэдзіў, што рост зарплат абавязкова павінен суправаджацца павышэннем прадукцыйнасці працы і рэнтабельнасці работы прадпрыемстваў. «Шалёных грошай няма, ніхто вам грошы з боку не дасць, тым больш не надрукуе», — адзначыў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы актыўна цікавіўся ў мясцовых жыхароў праблемамі, якія іх хвалююць. Адшлюўчы ад запланаванай праграмы, Аляксандр Лукашэнка прайшоў па адной з цэнтральных вуліц Шклова і паразмаўляў з людзьмі, якія сабраліся недалёка ад рэканструяванага моста. Прэзідэнт таксама зашоў у адзін з мясцовых прадуктовых магазінаў, дзе азнаёміўся з прапанаваным асартыментам тавараў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПАЎСТАЊ З НАРОДУ НАШАГА, ПЯСНЯР!

Хата ў Вязынцы. Калыска народнага паэта Беларусі Янкі Купалы.

ЦУД КУПАЛЬСКИ

НАРАДЗІЎСЯ хлопчык. Як цуд купальскі. Прышоў у лета, у цяпло, у чысцючую роснасць — і яны растварыліся ў яго крыві, і там, дзе было патрэбна, ён потым аддаваў іх. Аддаваў, як павінен аддаваць чалавек, які разумее, што ў жыцці гэта — асноўная мэта, інакш яно не мае сэнсу.

Нарадзіўся паэт. І ці варта здзіўляцца, што ўжо больш за стагоддзе ніхто не можа на Купалле знайсці папараць-кветку? Яна, відаць, пышна квітнела ў тую самую ноч нараджэння Янкі-паэта. У той час, калі свята народа яшчэ не з'яўлялася да забавнага рытуалу, а людзі верылі ў шчасце, якое ніхто не абяцаў, не гарантаваў, не вымагаву

колькасцю «у.а.» на душу насельніцтва. Яно — шчасце — магло быць дадзена не «за штосьці», а «чамусьці». Вызначальнай у ім было не чыёсьці жаданне, а агульная для ўсіх прычына. І яно было дадзена не камусьці аднаму. Яно было адразу для ўсіх. Паэт нарадзіўся адразу для ўсіх нашчадкаў купальскага свята. І калі немагчыма было ім усім адразу заспець палаючую кветку, то аказалася, што можна доўга-доўга адчуваць яе водар — хіба вы не ведаеце: ён разліты ў радках, адчуваецца, як толькі бярэш у рукі Купалаву кнігу. Такое шчасце адразу можна і не ўсвядоміць. Яго сэнс адкрываецца паступова, калі шукаеш адказы на пытанні: у які час і чаму ў нейкім народзе нараджаецца паэт?

Сотні кветак усклалі ўчора ў Мінску да помніка народнаму паэту Беларусі Янку Купалу ў гонар святкавання 130-годдзя з дня нараджэння вялікага песняра. Урачыстая цырымонія ўскладання кветак да помніка прайшла ў парку імя Янкі Купалы. У суправаджэнні роты ганаровай варты кветкі ў памяць аб паэце прынеслі ад імя Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка. Таксама кветкі да помніка ўсклалі намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Анатоль Тозік, міністр культуры Беларусі Павел Латушка, намеснік старшыні Міжнароднага фонду Янкі Купалы Жанна Дапкюнас, народны артыст ССРСР і Беларусі Генадзь Аўсяннікаў.

У БЕЛАРУСІ З'ЯВЛЯЦА ДАМЫ-ІНТЭРНАТЫ ПАВЫШАНАЙ КАМФОРТНАСЦІ

Стварэнне стацыянарных устаноў новага тыпу — дамоў-інтэрнатаў малой умшальнасці і павышанай камфортнасці для састарэлых і інвалідаў — прадугледжана **Комплекснай праграмай развіцця сацыяльнага абслугоўвання на 2011-2015 гады.**

30 чэрвеня гэтага года была прынята пастанова Савета Міністраў № 604, у якой заканадаўча замацаваны новы тып стацыянарнай устаноў сацыяльнага абслугоўвання — дом-інтэрнат (ад-дзяельне) павышанай камфортнасці для састарэлых і інвалідаў, дзе паслугі грамадзянам будуць прадастаўляцца на платнай аснове па дагаворы. Грамадзяне могуць аформіцца як для пастанаянага, так і для часовага (ад 1 да 6 месяцаў) пражывання ў такім доме-інтэрнаце.

Як паведаміла начальнік упраўлення стацыянарных устаноў сацыяльнага абслугоўвання і капітальнага будаўніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны **Марыя ГАРБАЦЭВІЧ**, раней большасць грамадзян (практычна 98%), якія пражываюць у дамах-інтэрнатах, знаходзіліся на дзяржаўным забеспячэнні. Пры гэтым афіцыйна пажылыя грамадзяне, у тым ліку замежныя, маглі быць на дзяржаўным забеспячэнні ў нашых дамах-інтэрнатах і пры гэтым атрымлівалі пенсію ад іншых дзяржаў (у адпаведнасці з заключанымі Рэспублікай Беларусь міжнароднымі дагаворамі і пагадненнямі). Гэта давала ім перавагу ў параўнанні з атрымальнікамі пенсій у нашай краіне. Дарчы, колькасць грамадзян, якія атрымлівалі пенсію ад іншых дзяржаў і пры гэтым афармляюцца ў дамы-інтэрнаты нашай краіны, па словах **Мары ГАРБАЦЭВІЧ**, у апошнія гады ўзрастае.

— Пастановай № 604, з тым каб забяспечыць сацыяльнае справядлівасць, прадугледжана ўладкоўванне адзіночых пажылых людзей, у тым ліку замежных грамадзян, якія пастанаяна пражываюць у рэспубліцы і якія атрымліваюць пенсію ад іншых дзяржаў, у дамы-інтэрнаты на платных

умовах, — заявіла **Марыя ГАРБАЦЭВІЧ**. Паводле яе слоў, калі памер пенсіі пажылага чалавека з'яўляецца ніжэйшым, чым плата за пражыванне, мясцовыя выканаўчыя і распарадчыя органы маюць права прымаць рашэнне аб памяншэнні платы вышэйазначанай катэгорыі грамадзян.

Акрамя таго, падчас эксперыменту па ўкараненні новых формаў сацыяльнага абслугоўвання ў Мінску было выяўлена, што вельмі запатрабавана такая паслуга, як «сацыяльна перадышка». Пастановай № 604 замацавана права на прадастаўленне такой сацыяльнай паслугі, як кароткатэрміновае (да 1 месяца) знаходжанне грамадзян на платных умовах у стацыянарных устаноў (дамах-інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў, псіханеўралогічных да-

Сёння ў нашай краіне існуе 77 стацыянарных устаноў сацыяльнага абслугоўвання, у тым ліку 45 псіханеўралогічных, 22 — для састарэлых і інвалідаў (агульнага тыпу), 10 — для дзяцей-інвалідаў. Усяго ў іх пражываюць 17,7 тысячы чалавек, якім прадастаўляцца жылё памешканне і поўны комплекс сацыяльна-бытавых і медыцынскіх паслуг.

мах-інтэрнатах, дамах-інтэрнатах для дзяцей-інвалідаў з асаблівасцямі псіхافізічнага развіцця) і адпаведнасці з профілем устаноў. Гэта дае магчымасць сем'ям, якія ажыццяўляюць догляд дзяцей-інвалідаў, маладых інвалідаў, пажылых сваякоў, якія страцілі магчымасць рухацца, атрымаць кароткачасовую перадышку для вырашэння сваіх бытавых праблем.

Святлана БУСЬКО.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ІРАН АЦАНІЎ ЗРЫЎ ПАСТАВАК ЗРК С-300 У ЧАТЫРЫ МІЛЬЯРДЫ ДОЛАРАЎ

Міністэрства абароны Ірана ацаніла зрыў паставак расійскіх зенітных ракетных комплексаў С-300 у 3,985 мільярд даўлаў, піша газета «Известия». Гэтая сума змяшчаецца ў пазве да «Рособоронэкспарт», паддэзенай іранскім бокам у Трацейскі суд у Жэневе, і ўключае ў сябе ўсе няўстойкі па пастаўках расійскага ўзбраення Тэгерану. Расія адмовілася пастаўляць Ірану комплексы С-300 у 2010 годзе, калі ў дачыненні да краіны былі ўведзены санкцыі ААН. Масква і Тэгеран падпісалі пагадненне на пастаўку зенітных комплексаў яшчэ ў 2007 годзе. Сума кантракта складала 800 мільёнаў даўлаў. Пастаўка комплексаў рэгулярна затрымлівалася па тэхнічных прычынах, а ў 2010 годзе пасля прыняцця рэзалюцыі ААН і зусім стала немагчымай. Неўзабаве пасля адмовы выконваць кантракт Расія вярнула Ірану аванс у памеры 167 млн. даўлаў.

ІТАЛІЯ ПРЫНЯЛА ПАКЕТ МЕР ПА СКАРАЧЭННІ ДЗЯРЖЫВДАТКАЎ НА 26 МЛРД. ЕЎРА

Урад Італіі ўхваліў пакет антыкрызісных мер, згодна з якім дзяржаўныя выдаткі павінны быць скарачаны на 26 мільярд еўра на працягу трох гадоў. Большая частка зніжэння выдаткаў прыйдзеца на ахову здароўя і на органы дзяржаўнага і муніцыпальнага кіравання. За тры гады краіна звольніць каля 10% работнікаў дзяржаўнага сектара і 20% кіраўнікоў дзяржслужбы. Урад разлічвае, што скарачэнне выдаткаў бюджэту дазволіць пазбегнуць павышэння падатку з продажу на 2%, правесці якое раілі эканамісты. Новыя меры могуць дапамагчы Італіі зніжаць дэфіцыт, нягледзячы на рэцэсію ў 0,8%. У першым квартале гэтага года дэфіцыт бюджэту краіны склаў 8% супраць 7% у пачатку 2011 года.

У МЭРА ТАЛІНА ЗА ПЕРАВЫШЭННЕ ХУТКАСЦІ АДАБРАЛІ ПРАВЫ КІРОЎЦЫ

Мэр сталіцы Эстоніі Эдгар Свісаар аштрафаваны на 320 еўра, а таксама пазбаўлены вадзіцельскага пасведчання на два месяцы за перавышэнне хуткасці на трасе. Чыноўнік парушыў правілы 6 чэрвеня, калі ехаў па шашы Талін-Нарва. Паліцыя спыніла машыну мэра, якая рухалася з хуткасцю 84 кіламетры ў гадзіну пры дазволенай хуткасці ў 50 кіламетраў. Адначасна, што мінулай восенню мэр Таліна быў аштрафаваны амаль на тысяччу еўра за перавышэнне хуткасці на 47 кіламетраў у гадзіну.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

РОМНІ МОЖА ПРАЙГРАЦЬ АБАМЕ НА ВЫБАРАХ: АМЕРЫКАНЦАМ НЕ ДАСПАДОБЫ ЯГО АФШОРНЫЯ ГРОШЫ

Былы губернатар штата Масачусетс Міт Ромні, які, як чакаецца, неўзабаве будзе афіцыйна вылучаны ў кандыдаты ў прэзідэнты ад Рэспубліканскай партыі, сутыкнуўся з нечаканымі праблемамі. Пасля таго як у прэсу трапілі невядомыя раней крыніцы яго даходу, ён, як чакаюць эксперты, можа страціць значную частку сваёй электарату.

Амерыканскае выданне Vanity Fair апублікавала вынікі расследавання камерцыйнай дзейнасці сямі Ромні за апошнія гады. Як высветліў журналіст, з канца 1990-х гадоў пры непасрэдным удзеле рэспубліканца на Кайманавых астравах было створана каля 130 фірмаў, з якіх як мінімум 12 усё яшчэ кантралююцца яго сваякамі. У прыватнасці, яго жонкай Эн.

Як адзначае шэраг экспертаў, фірмы, якія знаходзяцца ў афшорных зонах, практычна немагчыма правесці, так што нельга сказаць, ці выплациў Ромні падаткі з прыбытку. Дарчы, што датычыцца даходаў, у пачатку года палітык апублікаваў дэкларацыю за два гады. Характэрна, што даходы ад афшорных кампаній там не пазначаны.

КОРАТКА

У БЕЛАРУСІ ПЛАНУЮЦА ПРАДУКЦЫЮ АБАВЯЗКОВЫ КАНТРОЛЬ АСОБ, ЯКІ НАВЕДАЮЦЬ ІГРАВЫЯ УСТАНОВЫ, НА АСНОВЕ ДАКУМЕНТАЎ, ШТО ЗАСВЕДЧАЮЦЬ АСОБУ. ТАКОЕ ПАТРАБАВАННЕ ЗМЕСЧАНА У РАСПРАЦАВАНЫМ ПРАЕКЦЕ УКАЗА КІРАЎНІКА ДЗЯРЖАВЫ

Добра сумленных падаткапальшчыкаў у Беларусі плануецца правярць раз у пяць гадоў. Адапаведны праект указа падрыхтавала Міністэрства па падатках і зборах.

На штучным вадаёме работнікі ўпраўлення аперацыйнага разгавання Дзяржінспекцыі і Мядзельскай міжрайінспекцыі затрымалі непратуючага грамадзяніна Ч. Апошні ў перыяд забароны на лоўню вужапалях ракаў паспеў — рукамі — здабыць 65 асобін. Затрымалі за тым жа заняткам і грамадзяніна П. з 42 ракамі. Шкода прыродным рэсурсам складала адпаведна амаль 10 і 6,5 мільёна рублёў.

Алена ЦШЭЎСКАЯ, спецыяліст адзела арганізацыйна-метадычнага забеспячэння прафарэнтацыйнай работы Рэспубліканскага цэнтру прафарэнтацыйнай моладзі: — Як казаў Чэхаў, лепшы адпачынак — гэта змена дзейнасці. Дзякуючы свайму хобі я магу мяняць не толькі дзейнасць, але і прастору, і час. Займаючыся гістарычнай рэканструкцыяй, я навучылася добра шывіць, танцаваць. Зараз вучуся іграць на флейце. А летам якраз прыходзіць шмат гістарычных фестываляў як у Беларусі, так і ў замежжы. Таму менавіта такі адпачынак — актыўны, развіваючы — мой любімы. Але, калі б у мяне з'явілася магчымасць проста паляжаць на пяскоў каля вады — не раздумваючы, паехала б на Нарач. Там неверагодна прыгожа. І гаюная для мяне акалічэннасць — з кім адпачываць. Думаю, што гэта патрэбна рабіць з тымі, з кім шчыра хочацца дзяліцца радаснымі момантамі і вяселю.

Пётр РАМАНЮК, вадзіцель ТАА «Еўратор»: — Для мяне найлепшы варыянт — гэта выехаць з горада на прыроду, знайсці якое-небудзь прыгожае незвычайнае месца. Гарадскому жыхару часта не хапае такога баўлення часу. Зараз якраз узру на працы адпачынак і з'ездзіў паглядзець на мелавыя кар'еры пад Ваўкавыскам. Нядаўна толькі вярнуўся. Цудоўнае падарожжа. Сонца свеціць, вада лазурнага колеру, на працу спяшацца не патрэбна. Адпачываць больш даспадобы з сябрамі, чым самастойна. Так атрымліваецца нашмат больш уражанняў.

Таняна УШАКЕВІЧ, загадчык псіхалагічнага лабараторыі Мінскага гарадскога псіханеўралогічнага дыспансара: — Асабіста для мяне летам больш камфортна працаваць, а не адпачываць. Для адпачынку звычайна пакідаю зімовыя месяцы. Бясспрэчны фаварыт сярод варыянтаў, як правесці вольныя ад працы дні, — гэта падарожжы. Зімой жа якраз-такі з'яўляецца цудоўнае магчымасць атрымаць маленькі кавалачак лета, наведваючы краіны са спякотным кліматам. А што да адпачынку выхаднага дня, то летам я люблю выехаць за горад. Наладзіць пікнік, схадзіць у грыбы ці пазаймацца спортам. Напрыклад, пакатацца на роліках з мужам.

Падрыхтавала Ганна ГРУСТОВІЧ.

БЕЛАРУСЬ ЗАЦІКАЎЛЕНА ў ПОШУКУ НОВЫХ ПАДЫХОДАЎ ДА ПАГЛЫБЛЕННЯ СУВЯЗЯЎ З МЕКСІКАЙ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста павіншаваў Зьрыке Пенья Ньета з перамогай на выбарах Прэзідэнта Мексіканскіх Злучаных Штатаў. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь зацікаўлена ў актывізацыі палітычнага дыялогу з Мексікай, пашырэнні супрацоўніцтва ў міжнародных арганізацыях, больш поўнай рэалізацыі патэнцыялу двухбаковага гандлёва-эканамічнага ўзаемадзеяння, а таксама ў пошуку новых падыходаў да паглыблення плённых і трывалых сувязяў на аснове ўзаемаразумення і доверы.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Абітурыент-2012

СТАБАЛЬНЫ ДУБЛЬ НА ЦТ

Паводле звестак Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў, у гэтым годзе адрозу два удзельнікі цэнтралізаванага тэсціравання атрымаюць не адзін, а два стабільныя сертыфікаты.

У выпускніцкі сярэдняй школы №2 г.Новалукомля Карыны Пачко 100 балаў па хіміі і біялогіі. Між іншым, дэячына смела можа ганарыцца і трэцім свайм сертыфікатам: на ЦТ па рускай мове яна набрала 92 балаў. Яшчэ адна шчаслівая ўладальніца стабільных сертыфікатаў — выпускніца сталічнай гімназіі № 11 Таццяна Бараноўская. У Таццяны 100 балаў на ЦТ па рускай мове і гісторыі Беларусі, а таксама 98 балаў — па англійскай мове.

Надзея НІКАЛАЕВА

Ацяпляльны сезон

МІНІМУМ ВЫДАТКАЎ І ПЕРСАНАЛУ

Усе намаганні камунальнай гаспадаркі павінны быць накіраваны на паляпшэнне якасці, надзейнасці паслуг і змяншэнне затрат пры іх прадастаўленні. Такую задачу паставіў губернатар Міншчыны Барыс Батура перад камунальнымі вобласцямі на вязыным пасяджэнні аблвыканкама ў Капыльскім і Уздзенскім раёнах.

На тэрыторыі Уздзенскай цэнтральнай раёйнай балніцы працуе кацельня на мясцовых відах паліва, якая забяспечвае цэплом і гарачай вадой усе установы аховы здароўя. Аб'ект коштам 900 млн рублёў уведзены ў эксплуатацыю ў 2008 годзе.

— Для работы мы выкарыстоўваем трэскі, якія пастаўляюць прадпрыемствы па цене 150 тыс. рублёў за кубічны метр, — расказаў удзельнікам пасяджэння галоўны ўрач Аляксандр Драйчук. — Раней жа вадку награвалі з дапамогай электрычных катлоў, што прыносила значныя эканамічныя страты. Для параўнання: раней сабекошт адной гікалорыі складалаў 97 долараў, цяпер — 36,2. Затраты акупіліся за два гады.

А ў Капылі напрыканцы чэрвеня запусцілі кацельню на саломе. Яе магутнасці дазваляюць ацяпляць і штодзённа забяспечваць гарачай вадой трэць жыллага фонду райцэнтра.

«Чаму менавіта гэты від паліва выбралі?» — зацікавіліся прысутныя. Ім патлумачылі, што толькі 16% тэрыторыі Капыльшчыны пакрытае лясы, няма і залежкаў торфу, а салома заўсёды даступная, паколькі раён сельскагаспадарчы. Яе, згодна з дамовай, купляюць у трох мясцовых гаспадарках па 35 тыс. рублёў за тону. Па папярэдніх падліках, кацельня дазволіць эканоміць штогод 3—3,5 млрд рублёў з бюджэту і акупіцца праз 4 гады.

Па словах начальніка ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Мінаблвыканкама Мікаіла Уласевіча, першачарговая справа будаўніцтва храма-капліцы ў гонар Святога велікамуцніка Панцеляімона-лекара, на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы Глыбоцкай раёйнай цэнтральнай балніцы, на рамонт басейна ў гарадскоў лазні (апошні пацягнуў на 282 мільёны рублёў).

Толькі за мінулы год на добраўпарадкаванне горада Глыбокае жыллёва-камунальнай службай Глыбоцкага раёна затрачана больш за 1,5 мільярда рублёў, а за першыя пяць месяцаў бягучага года — больш за 1,8 мільярда.

Прадпрыемствамі і арганізацыямі горада на вырашэнне п'ятнаццаці добраўпарадкаванняў затрачана каля 1 мільярда рублёў. Добраўпарадкаваны тэрыторыі і будынкі камбінормавага завода, мясакамбіната, малочнакансервавага камбіната і іншыя. Прадпрытаваны і здадзены ў эксплуатацыю комплекс будынкаў сярэдняй школы №1, стамацалагічная паліклініка і танцавальная зала гарадскога дома культуры, працягваецца рэканструкцыя гарадскога стадыёна.

Каб будучага сталіца святкавання Дня беларускага пісьменства была прыгожай у вясярні і начны час, на асвятленне будынкаў на цэнтральных вуліцах горада выдаткавана 50 мільёнаў рублёў.

Асаблівую ўвагу падначаленых старшыня аблвыканкама звярнуў на капітальны рамонт дамоў і іх цэплавую рэабілітацыю. Сёлета ў вобласці мяркуецца капітальна адрамантаваць 115 тыс. квадратных метраў жылля, у тым ліку 34,5 тыс. удзілліц. На гэтыя мэты запланавана накіраваць 93,6 млрд рублёў з бюджэту. Акрамя таго, больш за 50 мільярдаў складуць адлічэнні ўладальнікаў. Як адзначыў губернатар, трэба паскорыць тэмпы гэтых работ. Прынамсі, ва Уздзенскім раёне цэплавая рэабілітацыя праведзена толькі на 940 квадратных метрах (гэта практычна адзін дом). У той час як жыллёвы фонд, што знаходзіцца на балансе ЖКГ, налічвае 90 тыс «квадратаў».

Час для таго, каб выправіць недахопы і паскорыць падрыхтоўку, яшчэ ёсць. — Прычым, гэтая тэма датычыцца і дарожнікаў, і энергетыкаў, і газавікоў, — нагадаў кіраўнік вобласці. — Бесспералынную работу ўсяго гаспадарчага комплексу восенню і зімой павінна гарантаваць сістэма прафілактыкі, якая прадугледжвае шмат якіх мерапрыемстваў, у тым ліку і стварэнне аварыйных брыгад на выпадак узнікнення непрадбачаных сітуацый.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

Затрымалі «металіста»

Супрацоўнікі Аршанскага мікраённага аддзела Упраўлення дэпартаменту фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржкантролю Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці сумесна з супрацоўнікамі ДАІ затрымалі грабавік, на якім везлі метал на суму звыш 119,2 мільёна рублёў.

Кантрабандыста злавалі каля 4 гадзін раніцы падчас правядзення рэйда на аўтадарозе «Брэст — Мінск — мяжа РФ» паблізу вёскі Туровічы. Машына «Вольва», якая належыць смаленскай фірме, накіроўвалася ў бок Расійскай Федэрацыі з грузам лому і адходаў чорных і калёровых металаў без суправаджальных дакументаў. На груз — 20,5 тоны на суму больш за 119,2 мільёна рублёў былі накладзены аршышт. Дарочы, высветлілася, што сёлета перавозчык пападаўся беларускім праваахоўным органам і таксама на перавозцы лому. У дачыненні да кантрабандыста склалі пратакол аб адміністрацыйным парушэнні.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАГАВОРОМ ПРА ДАЛЕЙШЫЯ КРОКІ...

Беларусь зацікаўлена ў новай праграме супрацоўніцтва з Міжнародным валютным фондам. Аб гэтым заявіў учора прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Мясніковіч на сустрэчы з прадстаўнікам МВФ, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Хачелася б пагаварыць аб далейшых кроках, у тым ліку, як і раней мы абмяркоўвалі з панам Джарвісам, аб выхадзе на праграму», — заявіў кіраўнік урада. Ён адзначыў, што з боку МВФ Беларусь у мінулым годзе не атрымала адпаведнай падтрымкі, на якую разлічвалася. «Нашы дзеянні ў мінулым няпростоым годзе былі разлічаны на ўласныя сілы, у першую чаргу канкурэнтнасць эканомікі, стабільнасць грамадзянскай супольнасці і узгодненую і адказную работу ўлады», — падкрэсліў ён.

Беларусь удзячна свайм стратэгічным партнёрам па ЕўРАзЭС, якія ў няпросты час аказалі неабходную падтрымку і ў галіне структурных пераўтварэнняў і стабілі-

зацыйных фондаў. «Асабліва мы ўдзячныя кіраўніцтву Расійскай Федэрацыі і асабіста Уладзіміру Пуціну і Дзмітрыю Мядзведзеву», — сказаў Міхаіл Мясніковіч.

Ён прапанаваў прадстаўнікам МВФ абмеркаваць далейшыя канструктыўныя задыхы, якія былі б у інтарэсах нацыянальнай эканомікі Беларусі і разам з гэтым улічвалі б працэсы глабальнай эканомікі. «Мы таксама лічым, што з боку МВФ і іншых фінансавых інстытутаў павінна прадастаўляцца краінам членам аб'ектыўная і актуальная інфармацыя аб сярэднетэрміновай перспектыве развіцця глабальнай і рэгіянальнай эканомікі і магчымых захадах, якія трэба было б зрабіць у гэты няпросты час», — адзначыў прэм'ер-міністр. Па гэтых пытаннях няма адпаведных рэкамендацый. «Гэта дрэнна, і мы вымушаны выкарыстоўваць розныя бясістэмныя звесткі. Я маю на ўвазе глабальную эканоміку, тыя працэсы, якія ідуць у зоне еўра», — дадаў ён.

Паводле слоў Міхаіла Мясніковіча, сусветны фінансавы крызіс яшчэ не скончыў-

ся. Разам з тым, з улікам высокага ўзроўню развіцця эканомікі, мірнага часу, ёсць магчымасць даволі паспяхова стабілізаваць сітуацыю на сусветным фінансавым рынку. І роля МВФ у гэтай сітуацыі магла б быць вызначальнай, упэўнены прэм'ер-міністр.

У сваю чаргу намеснік начальніка п'яночна-ўсходняга аддзела Еўрапейскага дэпартаменту МВФ, кіраўнік місіі МВФ па Рэспубліцы Беларусь Дэвід Хофман адзначыў, што з уступленнем яго на новую пасаду ён разлічвае прадоўжыць тыя добрыя адносіны, якія склаліся з Беларуссю. «Гэта місія ўяўляе сабой місію па перадачах спруа, якая дае магчымасць спадару Джарвісу прадставіць мяне ўладам Беларусі, — сказаў ён. — Мы тут ужо два дні працуем, праводзячы сустрэчы, і я застаюся тут па панядзелак уключна». Паводле слоў Дэвіда Хофмана, бягучы візіт разглядаецца ў якасці падрыхтоўчай работы па зборы інфармацыі для больш маштабнай місіі па трэцім постпраграмным маніторынгу, які плануецца правесці ў кастрычніку.

КОЛЬКІ КАШТУЕ ПРЫГАЖОСЦЬ? Глыбокае рыхтуецца да свята

Як вядома, сёлета Дзень беларускага пісьменства пройдзе ў Глыбокім. Па традыцыі святкаванне штогод адбываецца ў першую нядзелю верасня. Сёлета беларусы аддадуць даніну сваёй мове і пісьменству 2 верасня. А вось сам райцэнтр пачаў рыхтавацца да свята даўно.

— Без перабольшання магу сказаць, што жыхары раёна адчуваюць адказнасць і ўдзячнасць за давер. Падрыхтоўку да святкавання мы фактычна пачалі яшчэ летас, — кажа старшыня Глыбоцкага райвыканкама Алег Морхат.

Фонд свята папаўняецца на суботніках. У мінулым годзе іх правалі тры, заробілі каля 562 мільёнаў рублёў. Сёлета прайшлі ўжо два суботнікі. Па выніках першага на спецыяльны банкаўскі рахунак было пералічана звыш 630 мільёнаў рублёў. Гэтыя сродкі мы выкарысталі на выраб цэментных агароджаў і драўляных платоў, зрабілі фантан каля гарадскога Дома культуры і іншыя малыя архітэктурныя формы да Дня пісьменства, а таксама добраўпарадкавалі вуліцы горада.

Акрамя гэтага, былі арганізаваны і праведзены акцыі па зборы сродкаў на будаўніцтва храма-капліцы ў гонар Святога велікамуцніка Панцеляімона-лекара, на ўмацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы Глыбоцкай раёйнай цэнтральнай балніцы, на рамонт басейна ў гарадскоў лазні (апошні пацягнуў на 282 мільёны рублёў).

Толькі за мінулы год на добраўпарадкаванне горада Глыбокае жыллёва-камунальнай службай Глыбоцкага раёна затрачана больш за 1,5 мільярда рублёў, а за першыя пяць месяцаў бягучага года — больш за 1,8 мільярда.

Прадпрыемствамі і арганізацыямі горада на вырашэнне п'ятнаццаці добраўпарадкаванняў затрачана каля 1 мільярда рублёў. Добраўпарадкаваны тэрыторыі і будынкі камбінормавага завода, мясакамбіната, малочнакансервавага камбіната і іншыя. Прадпрытаваны і здадзены ў эксплуатацыю комплекс будынкаў сярэдняй школы №1, стамацалагічная паліклініка і танцавальная зала гарадскога дома культуры, працягваецца рэканструкцыя гарадскога стадыёна.

Каб будучага сталіца святкавання Дня беларускага пісьменства была прыгожай у вясярні і начны час, на асвятленне будынкаў на цэнтральных вуліцах горада выдаткавана 50 мільёнаў рублёў.

КАЛІ «ХАТА З КРАЮ», КАМУ СТАВІЦЬ НОВЫ ПЛОТ?

З вёскі Белая Лужа Слуцкага раёна патэлефанавала Таццяна Фёдарайна Чыжык. Сказала, што два месяцы таму знеслі агароджу каля дома і з той пары яе ўчастак пераўтварыўся літаральна ў прахадны двор — побач лес. «Дом стаіць каля трасы. Міма ехала нейкае начальства, далі загад — і агароджу прырылі. І хто мне цяпер паставіць новую? У сельскім Савеце адмаўляюць. Звярталася колькі часу таму ў калгас — таксама адказу не дачкалася».

Падчас размовы высветлілася, што Таццяна Фёдарайна пражывае ў службовым жыллі, якое належыць мясцоваму ААТ «Крывая Града». Таму, лагічна мяркуючы, трэба было звяртацца туды. Але найперш звязаліся са старшынёй Гаўцукоўскага сельскага Савета. Як зазначала Таццяна Фёдарайна, менавіта ён меў дачыненне да зносу агароджы.

— Так, я сам асабіста яе і зносіў, — пацвердзіў нам Уладзімір Чачко. — А перад тым два гады з трох, на працягу якіх займаю пасаду старшыні сельскага Савета, падраўляў яе: то дошку падабю, то трубу заганю. Гэты плот ставілі некалі даўно да «Дажынка». З цягам часу ён прышоў у такі стан, што там нават цвік немагчыма было куды забіць. Колькі разоў прасіў гаспадыню: трэба ставіць новую агароджу. У сельскага Савета на гэта сродкаў няма. А ў жанчыны, хаця і пражывае яна адна, ёсць працадольныя дзеці, якія наведваюць маму. Лічу, яны павінны ёй дапамагачь. Тым больш, калі гаспадыня збіраецца прыватызаваць жыллё, то і пра плот можна было б наклапаціцца...

Абавязкі кіраўніка ААТ «Крывая Града» зараз часова выконвае Андрэй Цвірко. Ён адрозу заўважыў, што да яго з пісьмовай заявай Таццяна Фёдарайна не звярталася. Аднак толькі пацвердзіў развагі пра тое, што фармальна агароджа належыць гаспадарцы, пагадзіўся з гэтым. «Паспрабуем нешта зрабіць у бліжэйшы ж час», — сказаў Андрэй Мікалаевіч. І паабяцаў асабіста заехаць да жыхаркі вёскі Белая Лужа, на месцы ўсё паглядзець на свае вочы, пагутарыць з гаспадыняй.

Сяргей РАСОЛЬКА.

зямлі, якія праславілі родны край на ўвесь свет. У прыватнасці, ім выдатнага авіяцыйнага канструктара П. Сухога плануюць прывосіць сярэдняй школе № 1.

Усяго ў горадзе 104 вуліцы, 32 завулікі і плошча. 11 з іх названы імёнамі вядомых землякоў-глыбочан: заснавальніка тэатра Ігната Буйніцкага, таго ж канструктара Сухога. Дзевяць вуліц носьць імёны беларускіх пісьменнікаў і асветнікаў: Змітрака Бядулі, Максіма Багданові-

Чыжы, Францыска Скарыны, Якуба Коласа, Янкі Купалы... Глыбоцкая дзіцячая мастацкая школа носьці імя Язэпа Драздовіча, вядомага мастака, фалькларыста, таксама ўраджэнца раёна.

Каб прыцягнуць грамадскасць да актыўнага удзелу ў мерапрыемствах па падрыхтоўцы святкавання Дня беларускага пісьменства, у раёне аб'яўлены конкурсы. Сярод іх — «Маладзёз за чысціню гарадоў і вёсак», на лепшы валанцёрскі атрад, «Мой падаўраку Глыбоччыне», фотаконкурс «Маладзевы альбом». «У аб'ектыве — роднае Глыбокае», на лепшы суверен.

Жыхары раёна ахвотна ўдзельнічаюць у конкурсах на лепшае добраўпарадкаванне дваровы тэрыторыі, лепшага кветкавода, лепшае прадпрыемства і ўстанову ўзорнага парадку, лепшае афармленне тэрыторыі і лепшы паезд.

Сёння райцэнтр нагадвае вялікую будаўнічую пляцоўку. Паўсюдна рамантуюць, будуць, фарбуюць... У межах падрыхтоўкі да свята запланавана правядзенне капітальных і бягучых рамантаў на 86 аб'ектах. Работы вядуцца на 77 з іх.

ВАНДАЛ ІДЭЙНЫ

22-гадовы жыхар Мазыра затрыманы па падарэзні ў апаганьванні двух праваслаўных храмаў у горадзе над Прыпячню. Нагадаем, што ў царкве Святога Сергія Раданежскага ў ноч з 25 на 26 чэрвеня быў учынены пагром: на абразках нехта выдрапаў пентаграмы, пагнуў крыжы, скінуў на падлогу свяшчэнныя пасудзіны, разарваў Евангеллі... Вандаль разбілі акно і пакінулі сатаністычныя знакі і надпісы таксама на тэрыторыі Свята-Міхайлаўскага кафедральнага сабора.

Затрыманы грамадзянін падарэзаецца ў здзяйсненні злчынстваў па артыкулах аб наўмысным пашкоджанні маёмасці, апаганьванні збудаванняў і псаванні маёмасці. Зараз падарозны знаходзіцца ў ізаляторы часовага ўтрымання. Як расказаў галоўны інспектар групы інфармацыі і сувязі з грамадскасцю Упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Гомельскай вобласці Марыя Крываногова, малады чалавек не адмаўляецца ад таго, што наўмысна апаганьваў хрысціянскія сімвалы, і сцвярджае, што здзяйсніў усё адзін. Грамадзянін гаворыць, што матывы здзяйснення злчынства ідэйныя — варажыя адносіны да хрысціянскай рэлігіі. Дарэчы, ён — адзін з чварьцярых, каго ў 2007 годзе асудзілі на 7 гадоў за забудаванне волі за спалыванне мазырскага драўлянага храма ў гонар Георгія Перамаганосца. Прынамсі, на момант здзяйснення папярэдняга злчынства ён быў непаналены. Сёлета ў маі грамадзянін датэрмінова быў вызвалены. Зараз Мазырскім раённым аддзелам Следчага камітэта збіраюцца доказы яго дачынення да злчынства, прызначаны шэраг экспертыз.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

■ Да ведама

ДЗЕ КУПІЦЬ БІЛЕТЫ НА ЦЯГНІК?

Каб задаволіць павышаны попыт пасажыраў на набіццё білетаў у летні час, Беларуска чыгунка павялічвае колькасць кас па продажы праязных дакументаў. У сталіцы (па адрасе: вуліца Бабруйскай, 4) дадаткова адкрылі пяць білетных кас, якія працуюць з 11.00 да 20.00.

Як удакладнілі ў прэс-службе магістраў, сёння набыць у Мінску білеты на цягнікі па Беларусі, у краіны СНД і Балты можна па наступных адрасах: на вакзале — на Прывакзальнай плошчы, 3 (штодня, кругласутачна), у чыгуначных касах па вуліцы Бабруйскай, 4 (штодня з 8.00 да 20.00), у чыгуначных касах па вуліцы Вараньянскага, 6 (будныя дні: з 8.00 да 20.00, субота і нядзеля: з 8.00 да 19.00), у міжнародных касах па вуліцы Кірава, 2 (толькі праязныя дакументы, аплатачы праз інтэрнэт, а таксама праязныя дакументы на цягнікі далёкага замежжа; штодня, кругласутачна).

Білеты таксама можна набыць на станцыях і прыпынчальных пунктах: станцыях Мінск-Усходні (падземны пераход станцыі метро «Платарская», кругласутачна), Мінск-Паўднёвы (штодня з 4.30 да 0.30), Сцяпянка (штодня з 4.30 да 0.50), Помыслышка (штодня, кругласутачна), Ждановічы (штодня з 4.00 да 0.40), Азярышка (штодня з 5.00 да 1.00), прыпынчальных пункце Мінск-Паўночны (падземны пераход станцыі метро «Маладзевая», штодня з 6.30 да 19.30), станцыях Калядзічы (штодня з 4.00 да 2.00), Калодзішчы (штодня з 5.00 да 1.00), прыпынчальных пунктах Масюкоўшчына (штодня з 5.00 да 0.40), Лябязы (штодня з 6.40 да 18.40).

ТАРЫФЫ НА ЧЫГУНАЧНЫЯ ПЕРАВОЗКІ ПАВЯЛІЧВАЮЦА

З 12 ліпеня ў краіне павялічваюцца тарыфы на перавозкі пасажыраў і багажу чыгуначным транспартам ва ўнутрырэспубліканскіх зносінах. Адпаведнае рашэнне ўтрымліваецца ў пастанове Міністэрства эканомікі ад 21 чэрвеня № 59.

Згодна з дакументам, тарыфы на перавозкі пасажыраў і багажу мясцовымі і далёкімі цягнікімі павялічваюцца на 20 працэнтаў. — Напрыклад, калі сёння кошт праезду, не ўключаючы тарыфы на паслугі, у плацкартным вагоне пасажырскага цягніка № 616 Гродна — Гомель па маршруце Мінск — Гомель складае 19 270 рублёў, а ў купэйным — 26 520 рублёў, дык з 12 ліпеня ён павялічыцца да 23 124 рублёў і 31 824 рублёў адпаведна. Кошт праезду ў электрацягніку рэгіянальных ліній № 831 з Баранавічаў да Брэста павялічыцца з 10 910 рублёў да 13 092 рублёў, — прывялі канкрэтныя прыклады ў прэс-цэнтры Беларускай чыгункі.

Таксама на 20 працэнтаў павялічваюцца тарыфы на перавозкі пасажыраў прыгараднымі электра- і дызельцягнікімі. Напрыклад, калі сёння праезд у электрацягніку па маршруце Мінск — Асіповічы каштуе 5 450 рублёў, дык з 12 ліпеня ён абдыдзеца ў 6 540 рублёў. Акрамя таго, будучы павышаны тарыфы на перавозкі пасажыраў ў электрацягніках гарадскіх ліній. Калі сёння кошт праезду ад Мінска да Заслаўя складае 2 тысячы рублёў, ад Мінска да Рудзенска — 3 тысячы, дык з 12 ліпеня кошт праезду па вышэйназваных маршрутах павялічыцца адпаведна да 3 тысяч і 4 тысяч рублёў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЗМЯНЯЮЦА ўМОВЫ БРАНІРАВАННЯ

Беларуская чыгунка змяняе ўмовы браніравання месцаў па пасажырскай цягнікі: забраніраваныя па тэлефоне месцы з 9 ліпеня 2012 года неабходна будзе выкупляць у дзень браніравання, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе БЧ.

Для ўдасканалення механізму продажу праязных дакументаў з 9 ліпеня прыём заказаў на браніраванне месцаў па тэлефоне 151 і 225-70-51 будзе ажыццяўляцца з 12.00 да 18.00. Тэрмін захоўвання броні заказу зменшыцца з двух да адных сутак. «Гэта звязана з тым, што цяпер каля 30 працэнтаў забраніраваных па тэлефоне месцаў не выкупляецца, што стварае іх штучны дэфіцыт», — растлумачылі ў БЧ.

З 9 ліпеня забраніраваныя месцы неабходна выкупляць у дзень браніравання да 22.40. Усе нявыкупленыя ва ўстаноўлены тэрмін месцы будучы вяртацца ў касу. Такім чынам, пашырацца магчымасці па набыцці праязных дакументаў непасрэдна ў касах.

ПАРУШАЛЬНІКА «ўТАЙМАВАЛІ» НАРУЧНІКАМІ

На аўтадарозе ў Валожынскім раёне, якая мяжуе з прыроднай тэрыторыяй, якая асабліва ахоўваецца — рэспубліканскім ландшафтным заказнікам «Налібоцкі», работнікі Упраўлення аперацыйнага рэагавання Дзяржінспекцыі заўважылі матацыкл з калёсай. Кіроўца падчас руху азеўляў лямпай-фарай прылеглая дзяржава і палі. Далей была амаль дэтэктывная гісторыя.

— Кіроўца праігнараваў патрабаванне спыніцца і паспрабаваў уцячы. Пры праследванні матацыкла яго пасажыр выкінуў у кювет неарэгістраваную паліўнічную зброю, зараджаную патронам з карчэчу, — распавяў ў Дзяржаўнай інспекцыі аховы жылёўнага і расліннага свету пры Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. — У рэшце рэшт у выніку праследвання матацыкл быў спынены. Аднак абодва грамадзяніны і тут не выканалі патрабаванне дзяржінспектара спыніцца і зноў паспрабавалі збегчы. У адносінах да аднаго з іх давялося выкарыстоўваць спецсродкаў — наручнікі. Скарыстаўшыся момантам, другі парашальнік збег, але потым быў затрыманы. Вырашаецца пытанне крымінальнай адказнасці грамадзян.

ХЛОПЧЫК ВІРАТАВАЎСЯ ПРАЗ АКНО

На пажары ў Асіповічынскім раёне 12-гадовы хлопчык вяртаваўся, выйраўшыся з дома, які гарэў, праз акно. У палымі загінулі два чалавекі...

— Пра пажар у жылым доме, размешчаным у Асіповічах па вуліцы К.Маркса, пасля трох гадзін ночы паведаміў сусед. Ён жа сказаў, што ў жыллі могуць быць людзі, — распавёў падрабязнасці здарэння старшы інспектар цэнтра прапаганды Міністэрства па надзвычайных сітуацы

ЦУД КУПАЛЬСКІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Нарадзіўся беларус. І тут працягваюцца пытанні, нібыта спакусы. Кусяюць, джаляць, раяць, пякуць: мо нічога таго няма, а мо ёсць толькі вась гэтага назва? Яго назва... З гэтымі пытаннямі нязручна жыць, пакуль у свядомасці разам з сакраментальным «я ёсць?», не выславае вынікавае: «Кім я ёсць»? З гэтым «Я» становіцца моцным, самавітм, з ім набіраеш важкасць. Таму што ў ім — ты ўжо не адзін. У ім нас шмат. Тых, каму пякло, хто задаваў пытанні, знайшоў адказы і паспеў. Сэнсам агульнага саспявання ёсць стварэнне краін. І можна, вядома, гавораць пра сваю краіну, акрасліць яе геапалітычнае становішча, сацыяльную сістэму і форму кіравання. Можна палічыць колькасць насельніцтва і абмерцаць яго ўздольж і перакар па розных параметрах. Але ніякія параметры і абмеры, лічбавыя паказчыкі і стандарты не зробіць з насельніцтва народ, які б паказчыкі напаяўні сэнсам. Найперш сэнсам самазахавання і самаразвіцця. Гэта пад сілу пазтам. Прынамсі — у нашай гісторыі мы такое бачылі, калі краіна стваралася і клопатамі, іх словамі, іх цудамі. І гэта было Купалава шчасце — грамадзянскае і чалавечнае.

Нарадзіўся чалавек. Як промень святла. Прабіваўся праз хмары, на світанні дарыў надзею — на добры дзень. І нават у цемры пранёс сваё святло так, што пасля яго раскідалася на шмат праменьчыкаў, якія асвятлілі безліч сцяжынак, дарожак, бальшакоў, шляхоў. І пакінуў веру ў тое, што любы падзеі, якія выпядаюць аднаму чалавеку ці пакаленню альбо нават цэламу народу, маюць свой сэнс. Акрамя бессэнсоўных, якія ідуць ад цемры і маюць на мэце адно — задушыць святло. Могуць. Але яго прабіваецца і адтуль, нават калі здаецца, што цэпра перамагла. Проста ў ёй самой няма сэнсу без святла...

Так, можна лічыць, што ў беларусаў ёсць прыгожае паданне пра папараць-кветку, якая здзяйсняе жаданні. На жаль, няма прыбораў, якія б даказалі, што гэта не паданне, а праўда жыцця, але яе немагчыма павердзіць дакументальна, зафіксаваць прыборамі. Але можна вымераць радкім твораў і прызнаць: цудоўная кветка цвіла, жаданне Беларусі здзейснілася. Аднак мы, чапляючыся за «паказчыкі індывідуальнага шчасця», усё яшчэ імкнемся зразумець: як жа яно можа быць агульным? А трэба ўсяго толькі зразумець Купалу.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Партрэт зроблены ў Пецярбургу ў 1912 годзе. Янку Купалу 30 гадоў.

Янка Купала, Бліжні народы

ЯГО ШЛЯЖАМІ

прапануе прайсці новая інтэрактыўная экспазіцыя музея Янкі Купалы

Асноўная ідэя новай экспазіцыі — паказаць Янку Купалу як генія нацыянальнай літаратуры, духоўнага бацьку нашай, пазта-прарока, пазта-філосафа, які сваёй творчасцю выхоўваў свядомасць беларускага народа і які годна стасаваўся з еўрапейскім культурным асяроддзем.

Галоўная тэма, якая пройдзе праз усю экспазіцыю, — «Шляхі». Шляхі пазта па Беларусі і да Беларусі, па Еўропе і Расіі. Шляхі як імкненне Янкі Купалы ў будучыню, як спасціжэнне жыцця, які філасофскае асэнсаванне вечнай праўды быцця.

Экспазіцыя ахоплівае перыяд з XVII ст. (пачатак гісторыі роду Луцвічаў) па сённяшні дзень. Дыялог паміж мінулым, сучаснасцю і будучыняй раскрываецца праз жыццё і творчасць пазта. Экспазіцыя, створаная да 130-годдзя Песняра, арыентуе наведвальніка на інтэлектуальную работу, каб пасля азнаямлення з экспанатамі ўнікала пазтраба шукаць адказы на пытанні, пастаўленыя ў раздзелках і тэмах. Для дасягнення гэтага мяркуюцца ўвядзенне элементу інтэрактыўнасці і мемарыяльнасці (рэканструкцыя асобных інтэр'ераў), выкарыстанне новых інфармацыйных тэхналогій.

Структура будучай экспазіцыі будзе складацца з пяці раздзелаў, якія, у сваю чаргу, уключаюць шэраг тэм і падтэм. Экспазіцыя размесціцца ў 8 экспазіцыйных залах, агульнай плошчай 550 м².

Асноўная ідэя першага раздзела «Роднай нівы і мільённая часціна...» Вытокі» — паказаць карані і шляхі роду Луцвічаў, які і ў далейшым сцэжкі, дарогі і шляхі самога пазта. Час, доля, выбар шляху, сам шлях — прадмет адлюстравання раздзела.

Акцэнт у раскрыцці тэмы робіцца на стварэнні сімвалічнага вобраза свята «Купалле», бо на наступны дзень пасля Яна нарадзіўся Ясь Луцвіч. Найбольш яркія і візуальна значныя сімвалы гэтага свята — Кола (як знак сонечнага і жыццёвага колавароту), Сонца, Папараць-кветка. Галоўныя вобразы павінны з'яўдацца стройную сістэму экспазіцыйна-мастацкіх комплексаў. Не толькі экспанатамі, але і жывалісна-графічнымі сродкамі неабходна пазначыць асноўныя сімвалы Купалы як адказ на пытанне, чаму Ян Луцвіч узяў сабе псеўданім «Янка Купала».

Другі раздзел «Я буду маліцца і сэрцам, і думамі...» Нарадзжэнне класіка (1908—1928 гг.) прысвечаны асэнсаванню Беларусі як незалежнай дзяржавы ў творах пазта, значэнню асобы Янкі Купалы як «духоўнага бацькі нацыі». Гэта плануецца прасачыць як па творах пісьменніка, так і па вярнуках яго жыцця.

Вядомы беларускі філосаф і літаратуразнавец У. Конан адзначаў: «Творчасць Янкі Купалы — няспыныны мастацкі кліч, звернуты да Беларусі, нацыі, да Сусвету...»

Тры гістарычна-аб'ектыўныя фактары — мова, нацыя, дзяржава — складаюць базавую аснову нацыянальнай ідэі. У новай экспазіцыі стаіць задача паказаць, як асэнсаваліся вышэйпазначаныя фактары ў творах Янкі Купалы і як сваёй творчасцю пазт-прарок, пазт-філосаф, пазт-грамадзянін фарміраваў самасвядомасць беларускага народа.

Немагчыма ўявіць творчасць пазта ізалявана ад гістарычных падзей яго часу, ад рэальнага жыцця. У экспазіцыі будуць паказаны гарады Вільня, Санкт-Пецярбург, Мінск, у якіх жыў Купала, адлюстраваны актыўны ўдзел пазта ў нацыянальным друку, сустрэчы з вядомымі асобамі як у розных кутках Беларусі, так і па-за яе межамі.

Прарок Адраджэння, стваральнік канцэпцыі незалежнасці Беларусі, нацыянальнай ідэі — такім павінна быць стаць Янка Купала ў новай экспазіцыі.

Другая тэма раздзела раскрывае шматграннасць пазтычнага генія Янкі Купалы, перамяшчэнне традыцый сусветнай літаратуры ў яго творчай спадчыне, актуальнасць яго твораў у XXI ст.

Упершыню ў новай экспазіцыі разглядаюцца санеты Янкі Купалы як адметная старонка творчасці песняра, пачынальнае санетапісання ў беларускай літаратуры, аўтара 22 санетаў:

І ў даль сягну, дзе толькі можа сягнуць вока, І скрозь туды, дзе волнай думкаю дастану...

Пазтычнае ўвасабленне ідэі духоўнага адзіства з роднай зямлёй, з Бацькаўшчынай, маленне за лепшую долю яскрава выявілася ў праграмных верхах Янкі Купалы «Мая малітва» (1906, 1912). Дыялог з небам, зямлёй, са сваім народам прайшоў праз усё жыццё і творчасць пазта, і гэта галоўная накіраванасць новай экспазіцыі музея.

Трэцяя тэма («Роля Янкі Купалы ў станаўленні і развіцці беларускага тэатра») — адна з самых значных як у экспазіцыйнай прасторы, так і ў жыцці і творчасці беларускага песняра, у гісторыі нацыянальнага сцэнічнага мастацтва. Каб паказаць ролю Янкі Купалы ў станаўленні і развіцці беларускага тэатра, арыгінальнасць і неўміручасць яго драматычных твораў, ствараецца ўмоўная тэатральная сцена для прадстаўлення сцэнічных касцюмаў і правядзення камерных мерапрыемстваў.

Трэці раздзел — «Мінск — сталіца, годнасць наша...» Родны горад пазта (1919—1941) — прысвечаны мінскаму перыяду жыцця, твор-

часці і грамадскай дзейнасці Янкі Купалы. Сустрэчы, жыццё ў «Доме пад таполяй» (так называлі дом пазта ў Мінску госці Купалава дома) — усё павінна знайсці месца ў раздзеле, як і драматычныя падзеі, што чакалі Янку Купалу (рэпрэсіі 30-х гг., арышты сяброў, допыты па справе СВБ і інш.).

Асноўная ідэя чвэртага раздзела — «Паўстаў народ мой беларускі герайны...» Пазт і вайна — заключоўца ў адлюстраванні ўздзеяння вершаў і артыкулаў Янкі Купалы часоў Вялікай Айчыннай вайны на патрыятычныя пачуцці народа. Тут важна паказаць народ, асобу ў драматычных абставінах вайны праз творчасць беларускага песняра. Сэнсавы і візуальны дамінанты тэмы «Шляхы вайны» з'яўляцца інсталляцыя з матэрыялаў прысвечаных вершу «Беларускім партызанам» (1941), гімну народных моцішчу.

Цэнтральную тэму гэтага раздзела мы назвалі «Таямніца смерці пазта». Таямніца трагічнай гібелі Янкі Купалы ў гасцініцы «Масква» не раскрыта па сённяшні дзень... У экспазіцыйнай прасторы плануецца захаванне рэканструкцыі часткі інтэр'ера гасцініцы «Масква», зробленай у 2007 г. на аснове аўтэнтычных прадметаў: дзверы пакоя №414, дзе жыў Янка Купала, рама акна з пакоя, вентыляцыйная рашотка, міжкабэвыя дзверы з люстэркам, шыльда і бра з 4 паверха, фрагмент паркета і інш.

Пяты раздзел «Зэрне, кінутае ў ніву / Усходзіць ды красуе...» Ушанаванне памяці народнага песняра (1942—2012 гг.) падзяляецца на пяць тэм, першая з якіх прысвечана гісторыі музея і яго стваральніцы, жонцы Купалы Уладзіслава Францаўне Луцвіч. Наступныя тэмы раскрываюць працэс ушанавання памяці Янкі Купалы, выданне яго твораў у 2-й палове XX ст. і 1-м дзесяцігоддзі XXI ст., філасофскае асэнсаванне яго творчасці праз літаратуразнаўчыя даследаванні, тэматыку канферэнцый — Купалаўскіх чытанняў, адлюстраванне вобраза пазта і яго твораў у выяўленчым і музычным мастацтве. Мастацкая Купалаўна налічвае больш за 2000 адзінак асноўнага фонду музея, якія складаюць панараму нацыянальнага мастацтва розных пакаленняў і розных кірункаў.

Асобнай старонкай гэтага раздзела ў экспазіцыі музея будзе паддзена рэтраспекцыя выданых твораў Янкі Купалы на беларускай і замежных мовах.

Новая экспазіцыя музея ўпершыню прэзентуе стан развіцця купалазнаўства ў замежжы, у тым ліку і сярэд беларускай эміграцыі.

Алена ЯІШКОВІЧ, дырэктар музея Янкі Купалы.

Прарок

ЗНАКАМІТЫ ВЕРШ БЫЎ НАПІСАНЫ СТО ГАДОЎ НАЗАД

Сярод мань, сярод насмешкаў, Знак нейкі тулячы к грудзям, Ішоў прарок пясчанай сцежкай З навукай новаю к людзям.

Праціўны вецер лез у вочы І плачам пёў, як дзіцяці, Звар'ё зубамі іграла ўночы, Днём выла ў небе груганні.

А ён, не знаючы граніцаў, Ішоў, хістаючысь наўслонь; Агонь біў толькі з-пад зраніцаў, Вялікіх праўд святых агонь.

Душа палала дзіўным жарам, Бы з зорай выснутая ніць, Што свет магла б сваім пажарам Абвіць і к сонцу ўваскрасіць.

Ужо з сваім аклічным словам Прарок далёка быў вядом,

Народу шмат збудзіў к дням новым, Даў славу братню братам.

Аж так дасяг — аквечан хвалай — Зямлі забранай сумных хат, Дзе царства цемры панавала, Дзе сілу узяў над катом кат.

Народ змарнеўшы таго краю Свайго нат імені не знаў, Як непатрэбшчына якая, Гібеў на свеце і канаў.

Галовы людзі пахіліўшы, Зямлю капалі, як краты, Утапіўшы ў мёртвай ночнай цішы Усе жаданні ясныя.

Прарок — пасол святла — ў загоны Людзей убачыўшы такім, Маячыць стаў ім, як шалены, Праročым голасам сваім:

«Паўстаньце, рабскія натуры, Пакіньце свой адвечны сон, Загаманіце віхрам, бурай, Каб ажна дронгуў ваш палон!

Глядзіце: прадзедавы косці У зямлю калісь за вас ляглі, А вы, як збэшчаныя госці, Пракляццем сталі той зямлі.

Дзе вашы песні жыватворны? Дзе ў вас пракоі й дудары, Што над пагібельнасцяй чорнай Віталі б польем зары?

Забылі ўсё, згубілі долю, Змяшалі славы цвет з граздой І запрадалі ў няволю, З душой і скурай счэзлі ў ёй.

Пара у рукі браць паходні, Уставаць, ісці, ноч расвятляць!

Бо што не возьмеце сягоння, Таго і заўтра вам не ўзяць.

Назло крывавым перашкодам Скідайце ёрмы, клічце сход, І дайце знаць другім народам, Які вы сільны йшчэ народ!

За мной, за мной, забраны людзё! Я добрай доляй послан к вам І знаю, што было, што будзе, І вас у крывіды не аддам».

Так гаварыў і з рабства клікаў Людзей на волю той прарок, Жудучы з трывогаю вялікай Ад іх адказаў неўнарок.

А людзі, глянуўшы на сонца, Адказ казалі грамадой: — Па колкі ж нам дасі чырвенцаў, Калі мы пойдзем за табой? 1912

«Паміж пустака балот беларускай зямлі...» Адзін з краёваўдаў Лагойшчыны, дзе даводзілася бываць малому Янку Луцвічу і слухаць народныя легенды.

«ПАДАРУНАК» СПЯЧАГА ВОЛАТА

Сёлетні год у нашай краіне названы Годам яе Вялікасці Кнігі. Пакаленне, якое ўжо цалкам паналіла электроннае начыненне, па ўсім відаць, гэтую падзею не ўспрымае так глыбока, як мы, старэйшыя. Для нас кніга была, ёсць і застаецца нібы той намольны абраз. А яшчэ — паходзяч, што высвечвала юнакам і дзіцячым сцэжыні аддаленых куточкаў Бацькаўшчыны, дапамагала ім стаць вучонымі, касманаўтамі, пісьменнікамі, сапраўднымі руліцтвамі на сваёй раллі.

У далёкія часны мы збіралі грыбы ды ягады, плябцілі васількоў, каласкі, каб зарабіць капеечку ды набыць «чароўны сшытак» у загадкавай вокладцы.

Але ці дзіва такая прага да ведаў у тым куточку планеты, дзе, нагадаем, пачыналіся вытокі славянскага кнігадрукавання? Адметнасць нагоды яшчэ і ў тым, што яна нітуецца з юбілейна сусветных класікаў — Янкі Купалы і Яўба Коласа.

...Падчас працы рэдактарам раённай газеты мяне ці не кожны дзень выклікалі ў райкам партыі па вытворчых пытаннях. А на той раз літаральна агарошылі: трэба, азадачылі з парoga, правесці ўрачыстасць у гонар 100-гадовага юбілею Янкі Купалы.

— Ты, як галоўны завадатар кніжных спраў, рыхтуй даклад. Але на хвілін 20, не больш. Сенако! — строга акрэслілі рэгламент мерапрыемства ў адзеле прапаганды і агітацыі.

— Пра партыю больш ні слова, не то вымова будзе і мне, і табе! — напаяголасу перасцярго, перадачыць чарговую запіску з залы, інструктар райкама.

...Што ж райкамаўцы мелі на ўвазе, называючы мяне «завадатарам кніжных спраў»? У тыя гады апантаньня аматары кнігі ў нашай рэспубліцы ці не ў большасці сваёй ведалі адзін аднаго ў твар. Яны сутыкаліся на кніжных «развалах», у букіністчных крамах, па асобных брэстелер гатовы былі падацца ледзь не на край свету. Зрэшты, кніжны бум пасля хрушчоўскай адлігі набіраў моц па ўсёй краіне.

Пільнае вока партыі адразу ўсачыла такіх непрадказальных працэс. Тым больш што сталі выяўляцца выданні афіцыйна забароненыя, пахаваныя цэнзурай, «самвыдат» «Прыбою», які набіраў сілу, неўзабаве былі проціпастаўлены «бонь» ў выглядзе мільённых тыражоў афіцыйна выданых падпісных выданняў айчынных і замежных аўтараў. Кнігарні літаральна распінала ад «шэдэўраў» палітычных, партыйных і дзяржаўных функцыянераў — успамінай, біяграфіі, мемуараў, нахкашт «Малой зямлі» Л. Бржэнева. Выдавецтвы хуцэнца пашыралі выпуск прадукцыі і навукова-тэхнічнага, бытавога, спецыяльнага, гаспадарча-прыкладнага накірунку. Слова «экс», «інтым» ужо не так насцярожвалі цэнзару.

«Ідзі тады становяцца сілай, — гаварыў вядомы матэрыяліст, — калі яны аваладоўчаюць масамі». Вось і цюкнула некаму ў светлую галаву ўлакаваць гэта ў паняцце «Таварыства кнігалябаў». Тут, быццам бы, увачыдкі клопат аб інтарэсах мільянаў чытачоў. На вяршыні гэтай структуры пасады занялі кадравыя ідэолагі, «з прэфэрэнцыямі», які гавораць цыпер. Яны адразу ўнеслі свой «творчы» стыль у дзейнасць усіх узростаў. Уніз сталі бясконца плыць інструкцыі, рэкамендацыі, фармулы, брашуры і г.д. Адтуль, адпаведна, ляцелі «галачкі», справаздачкі, статыстыка. Былі ў членаў таварыства значкі і пасведчаны, паліцыі адпаведныя ўносы.

У рэшце рэшт усё зацуглялі настолькі, што ад добрых, на першы погляд, намераў не засталася і следу. А можа, пра гэта і не дбалі?

І тым не менш на хвалі масавага энтузіязму было нямала зроблена і карыснага. У той ліку «ярычакі», адной з якіх і я некалькі гадоў «завадатарстваваў» у Хоцімскаім раёне.

Менавіта з яе нараджэннем нярэдкамі гасцімі ў прыбядскім рэгіёне сталі многія пісьменнікі. Іван Чыгрынаў, Міхась Скрыпка, Барыс Саянчанка, Мікола Капылюч, Іван Шумаў, Алесь Пісьманкоў — вось далёка не поўны пералік аўтараў, якія ня-

рэдка выступалі перад калгаснікамі, будаўнікамі, інтэлігентамі, вучнямі.

Аляксей Пысін увогуле паставаў Хоцімсчыну — ён трымаў сяброўскую сувязь з загадчыкам Трасцінскай бібліятэкі Міхаілам Ласоўскім, масцовым гісторыкам-краязнаўцам і знаўцам айчыннай літаратуры.

Хлебам-соллю сустракалі хадзімчана свайго пазта-земляка Пятра Прыходзьку, ветэрана вайны, які пакінуў свой аўтограф на сценах рэйстага.

Часта і ціпер успамінаю, які цэпра працаўнікі калгасаў «Бальшавік» і «Маяк» віталі беларускага пазта з Польшчы Алеса Барскага (Баршчэўскага), з якім замілаваннем ён углядаўся ў малынічныя краёвіды самага ўсходняга куточка Беларусі. Мы блукалі падымі бязрот, там-сам знаходзілі познія баравічкі, падасінавікі.

— А гэта ўжо бранскія грыбочкі, пане Алесь. Крыху далей будучы і смаленскія, — тлумачыў я, калі апынуўся за вёскай Гаўрылюкай.

Падчас нашых высілкаў на ніве высакароднай справы выявілася, што ў гэтым аддаленым рэгіёне было нямала сапраўдных кнігалябаў, якія не шкадавалі, вобразна кажучы, апошняй сарочкі, каб займець рэдкі тэм. Міхаіл Пугачоў, Генадзь Шумілаў, Сяргей Храмяноў, Васіль Даўгалёў, Цімафей Бурдзілаў мелі багатыя калекцыі. Многія з кнігалябоў самі пісалі неаблыга вершы і былі членамі літаратурнага аб'яднання «Зоркі над Бесядзьдзю». Толькі прыроджаная сіціласць ды жыццёвыя абставіны перашкодзілі ім выдаць уласныя пазтычныя зборнікі.

Глыбокім знаўцам беларускай літаратуры быў заслужаны настаўнік Антон Тычына — дарэчы, родны дзядзька Алеса Адамовіча.

Поруч з прапагандай твораў айчынных пісьменнікаў вялася гісторыка-краязнаўчая работа. Дзякуючы пошукам Міхаіла Ласоўскага стала вядома імя Яўава Брайдэча — першага літаратара Хоцімсчыны, які ў свой час быў, як аказалася, членам Усерасійскага Саюза сялянскіх пісьменнікаў. Яшчэ ў канцы XIX стагоддзя напісаў апавесці «Багачы», «Старая вёска», роман «Сярод балот і лясоў». Яго ж самае першае апавяданне ў наш час было надрукавана ў часопісе «Беларусь» толькі ў 1966 годзе.

Неяк, памятаю, зазірнуў на кніжны склад мясцовага райспажывсаюза. Паламаня ад цяжкару паліцы, сталажы, дах у дзірках. І паўсюль некарнутыя і раскалшачаныя пакуні. Усе выданні — першыя паспяваенныя і наступных гадоў. У пераважнай большасці — мастацкія. Тыражы — вялізныя.

Зрабіў тады ўсё, каб уцалела трапіла ў бібліятэкі школ, калгасаў, у прыватныя калекцыі.

Алег ПРАЛЯСКОЎСКІ, Міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь:

— З твораў Янкі Купалы асабліва любімо паэму-легенду «Курган». Выдатная паэма! Амаль усю я ведаю на памяць.

Паміж пустака, балот беларускай зямлі, На ўзбярэжжы ракі шумнаецай, Дрэмле памятка дзён, што ў нябыт уцяклі, — Удзіранелы курган векавечны. Дуб галлё распустіў каранасты над ім, Сухазелле у зрудзі ўпілося; Вецер стогне над ім уздыханнем глухім, — Аб мінуўшчыне ў жалёбах галосе...

Павел ЛАТУШКА, Міністр культуры Рэспублікі Беларусь:

— Кожнаму народу прыносяць славу і пашану ў свеце творцы, якія сілай свайго пазтычнага таленту не толькі вызначаюць шляхі развіцця роднай мовы, літаратуры, культуры, але і фарміруюць нацыянальную самасвядомасць многіх пакаленняў. Для беларусаў такім з'яўляецца Янка Купала. Яго роля ў станаўленні беларускай дзяржавы неацэнная, а вышыня пазтычнага майстэрства і духоўная глыбіня яго твораў дзятэгуль неспераўзыхдзеныя.

Алег ПРАЛЯСКОЎСКІ, Міністр інфармацыі Рэспублікі Беларусь:

— З твораў Янкі Купалы асабліва любімо паэму-легенду «Курган». Выдатная паэма! Амаль усю я ведаю на памяць.

Паміж пустака, балот беларускай зямлі, На ўзбярэжжы ракі шумнаецай, Дрэмле памятка дзён, што ў нябыт уцяклі, — Удзіранелы курган векавечны. Дуб галлё распустіў каранасты над ім, Сухазелле у зрудзі ўпілося; Вецер стогне над ім уздыханнем глухім, — Аб мінуўшчыне ў жалёбах галосе...

Павел ЛАТУШКА, Міністр культуры Рэспублікі Беларусь:

— Кожнаму народу прыносяць славу і пашану ў свеце творцы, якія сілай свайго пазтычнага таленту не толькі вызначаюць шляхі развіцця роднай мовы, літаратуры, культуры, але і фарміруюць нацыянальную самасвядомасць многіх пакаленняў. Для беларусаў такім з'яўляецца Янка Купала. Яго роля ў станаўленні беларускай дзяржавы неацэнная, а вышыня пазтычнага майстэрства і духоўная глыбіня яго твораў дзятэгуль неспераўзыхдзеныя.

МАЛІТОЎНАЕ СЛОВА КУПАЛАЎ

Час паслаў чарговую выдатную нагоду яшчэ раз звярнуцца да творчасці нашага сьляннага класіка, да яго неўміручага слова, даў магчымасць зноў далучыцца да ягоных дум, мар і спадзяванняў. Я маю на ўвазе 130-ю гадавіну з дня нараджэння Янкі Купалы. Хоць, на добры тольк, мы не павінны расставіцца з Купалавым словам ніколі, адчуваць і чуць яго штодзённа, бо ў ім атрымліваем падтрымку нашым сённяшнім справам, знаходзім леванне ад сённяшніх бед і нягод. Прызнаюся шчыра: да творчасці Янкі Купалы, да ягонай публіцыстыкі і жыццяпісу я звяртаюся часта. І мо найперш у залежнасці ад настрою: добрага ці кепскага, але заўсёды з унутранага, не прымусовага імкнення альбо суапокіць сябе, альбо наадварот, запаліць прагу пошуку, развагі, знайсці адказ на

Марыя КАРПЕНКА:

«МЯНЕ ВЕЛЬМІ НЕПАКОЎЦЬ, ШТО ПРАФЕСІЯ ЖУРНАЛІСТА ДЭВАЛЬВУЕЦЦА»

Пра яе столькі разоў пісалі, што знайсці новую «грань», не паўтарыцца, убачыць тое, што нейкім чынам аказалася не выцягнутым на паверхню калегамі-журналістамі, здаецца, немагчыма. Аднак гэта зусім не азначае, што цікаваць да яе персону вычарпана. Прывабнасць гэтай жанчыны — ва ўнутранай глыбіні, памножанай на востры розум і нягтольную прагу адкрыццяў. А яшчэ — на судовае пачуццё гумару і самаіронію, такія неабходныя кожнаму з нас, каб не «забранзавецць» пры жыцці.

Яна ўмее здзіўляць... І дабівацца пастаўленай мэты. Вось задумала, што адзначыць 70-годдзе на Эйфелевай вежы — і ў азначаны дзень ужо стала на яе агляднай пляцоўцы і з вышыні 270 метраў любавалася вясчэрнім Парыжам... А на 75-годдзе ўразіла газсцей маленькай чорнай сукенкай «а-ля Како Шанэль» і тудфілкамі на абдасце.

Марыя Іосіфаўна Карпенка, вядомы журналіст, грамадскі дзеяч, заслужаны работнік культуры Беларусі, не мае патрэбы ў асаблівым прадстаўленні. Яе прафесійны ўклад нядаўна быў адзначаны высокай узнагародай — «Залатой ліцерай», якую называюць журналісцкім «Оскар».

Усе, хто прысутнічаў на цырымоніі ўручэння, апладзіравалі ёй стоячы. Атрыманне «Ліцеры» амаль што супала з яшчэ адной важнай падзеяй у яе жыцці. Зусім хутка Марыя Іосіфаўна адзначыць чарговы юбілей, да якога ставіцца з уласцівай ёй іроніяй.

Прынамсі, яна ніколі не ганялася за ўзнагародамі і не прагла прызнання. І першае, і другое знаходзілі яе самі.

На ўручэнні «Залатой ліцеры».

— Усе свае шматлікія ганаровыя граматы і падзякі яў хаваецца далей ад вачэй, а «Ліцеры» паставілі на самае бачнае месца. Што азначае для вас гэтая ўзнагарода?

— За ёю — 15 гадоў працы ў абласной газеце «Магілёўская праўда», спачатку ў якасці карэспандэнта, потым — намесніца галоўнага рэдактара, 28 гадоў галоўнага рэдактарства ў часопісе «Работніца і сялянка» (цяпер «Алеся») і 4 гады кіраўніцтва навуковай газетай «Веды»... А ўвогуле — 47 велікіх складаных, насычаных і неверагодна цікавых гадоў, аддадзеных лепшай у свеце прафесіі, сотні артыкулаў, некалькі кніжак, незлічона колькасць сустрэч...

— Вы нарадзіліся ў Капільскім раёне ў даваенны час. Чаму звычайная вясковая дзяўчынка вырашыла пісьці ў журналістыку?

— Тады я не зусім уяўляла сабе, што такое журналістыка, проста хацела пісаць. А пачыналі вучыцца ў Цімавіцкай школе імя Кузьмы Чорнага, то падагравала сваё самалюбства імкненнем навучыцца пісаць не горш за славуэтага земляка (смяецца). Мае сачыненні заўсёды зачытваў перад класам... Першы мой артыкул у рэдакцыю газеткі даччыны выбараў у Вярхоўны Савет БССР... Калі убачыла пад ім сваё прызвішча — вырасла ва ўласных вачах!

Журналістыкія будні.

— Вас, залатую медальніцу, прынялі ў Бельдзжурніверсітэт без экзаменаў? А як давалася ўніверсітэцкая навука?

— Працэс навучання, спасціжэння новага ніколі мяне не пахоўваў. Цяжкасці былі іншага кшталту. Мае бацькі працавалі ў саўгасе і грошай тады не атрымлівалі. Нашу сям'ю — маму, бацьку і мяне з сястрой — карміла карова. Таму ў сталіцу ў пачатку 50-х я прыхлала літаральна ні з чым, у старым швейтэравым касцюмчыку і «дзіцячым» чаравіках. Стыпендыя ледзьве хапала на аплату кватэры і ежу. Касцюмчык — адзіны ў мам гардэробе — вырачаў, пакуль не пачаліся халады...

на вазах, у горшчы — на веласіпедзе ці пехатой... Мяне прызначылі спачатку карэспандэнтам, а неўзабаве і загадчыкам аддзела савецкага будаўніцтва. Каб усё паспяваць, даводзілася ў літаральным сэнсе бегачы. Калегі так заўсёды і казалі: «Маша бжыцц!»

— Вы былі зусім дзяўчынкай, калі вас дэлегалі на 1-ы з'езд Саюза журналістаў СССР, які збіраўся ў 1959 годзе.

— Так, ад Беларусі там прысутнічала 27 дэлегатаў, я — самая маладая. Сёння нікога з іх ужо няма на свеце, так што вы, можна сказаць, размаўляеце з «рарытэтам» (смяецца). У нас

быў сур'ёзны канфлікт, ён ні ў якую не хацеў перабірацца ў сталіцу. У выніку я сабрала свае рэчы і паехала ў Мінск адна. А ён застаўся і яшчэ паўгода супраціўляўся. І я паўгода, кожны выхадны, маталася ў Магілёў, таму што дачка вучылася ў 7-м класе, сын — у 1-м, ім без мяне было цяжка... Урэшце муж зразумев, што я не перадумаю, і падпарадкаваўся абставінам.

— Разумею, што вы маеце на ўвазе... І мае ўзлёты тлумачылі ўсялякімі «цкавымі» сувязямі, асабліва пасля прызначэння на пасаду галоўнага рэдактара «Работніцы і сялянкі». На гэтае месца, дарэчы, прэтэн-

- Вас раздражняе...
- Тупасці і адсутнасць пачуцця гумару.
- Вас натхняе...
- Прыход вясны штогод.
- Вы зайдросціце...
- Гэта пустая справа — зайздросціце. Лепш удаस्कанальваць сябе.
- Вы ўпэўнены, што...
- Перш чым нешта зрабіць, трэба добра падумаць.
- Ваш «сакрэт» маладосці...
- Заўсёды «трымаць» спіну.

давала шмат вядомых пісьменніц, а тут — нейкая «пігаліца» з перыферыі... Каго толькі мне ні прывісалі — ад уласнага карэспандэнта газеты «Праўда» ў Беларусі да першага сакратара ЦК кампартыі Пятра Міронавіча Машэрава...

— Як на гэта можна рэагаваць? Зайздроснікам і дурням рот не закрывеш. Проста сумленна робіла сваю справу.

— А сустрэка з Машэравым насамрэч вам даводзілася?

— Усяго некалькі разоў і толькі па справе. Першы раз яму мяне «паказвалі» перад зацвярджэннем на пасаду галоўнага рэдактара жаночага часопіса. Я знаходзілася ў яго кабінэце каля дзвюх гадзін. Ніякіх канкрэтных пытанняў наконт маёй працы ён не задаваў — наадварот, шмат гаварыў сам — у прыватнасці, пра сваю паездку ў Польшчу, адкуль нядаўна вярнуўся. Слухаў мае рэплікі, назіраў... У другі раз мяне выклікалі да Машэрава пасля таго, як наш часопіс надрукаваў крытычны артыкул пра жыццё салдацкіх удоў, якія знаходзіліся ў бедным станаўшым і амаль не атрымлівалі дапамогі ад дзяржавы. Шчыра кажучы, ідучы на сустрэчу з Машэравым, я ў думках ужо развешталася і з пасадзі, і з рэдакцыяй. Але Пётр Міронавіч паціснуў мне руку і падзякаваў за своечасовы артыкул.

— Да вашага мужа чуткі пра вас таксама даходзілі?

— Тут была іншая гісторыя. Мужу разам з дзецімі давялося пераязджаць з Магілёва ў Мінск усё па мной. Гэта быў удар перш за ўсё па мужчынскім самалюбстве. Тым больш што ў Магілёве муж займаў даволі значную пасаду — загадваў аддзелам культуры гарвыканаму... У нас

быў сур'ёзны канфлікт, ён ні ў якую не хацеў перабірацца ў сталіцу. У выніку я сабрала свае рэчы і паехала ў Мінск адна. А ён застаўся і яшчэ паўгода супраціўляўся. І я паўгода, кожны выхадны, маталася ў Магілёў, таму што дачка вучылася ў 7-м класе, сын — у 1-м, ім без мяне было цяжка... Урэшце муж зразумев, што я не перадумаю, і падпарадкаваўся абставінам.

— Гартуючы падшыўку тагачаснай «Работніцы і сялянкі», не магла не звярнуць увагу на тыраж часопіса — 1,5 мільёна экзэмпляраў! Лічба, мякка кажучы, ашалалляльная. Чым «браві» чытача?

— У адрозненне ад тагачасных газет, якія занадта шмат месца аддавалі «афіцёзю» і вытворчым пытаням, часопіс мог дазволіць сабе такую раскошу, як артыкулы пра надзвычайныя клопаты і трывогі звычайных людзей. Да таго ж мы былі мананалістамі ў «жаночай» тэматыцы — змяшчалі выкрэйкі модных сукенкаў, кулінарныя рэцэпты, парады па гаспадарцы... Гэта цяпер кіёвскія запоеўны «гламурам», нацэленыя выключна на адлюстраванне паспяховага. А «Работніца і сялянка» (якую пазней па шматлікіх просьбах чытачоў мы перайменавалі ў «Алеся») пісала пра будзённае жыццё звычайных жанчын, не абмяноўчы вострыя моманты. Калі ў плане чарговага нумара не было праблемнага артыкула, я проста не зацвярджала план. Таму калектыў імкнуўся выканаць гэтак патрабаванне, ды і было каму — у часопісе працавалі лепшыя «пёры» рэспублікі: Алена Васілевіч, Галіна Васілеўская, Алена Уладзімірава, Аркадзь Бржазоўскі, Валерыя Каралёва, Аляксандра Захаранка, Людміла Кусліва, Уладзімір Правасуд...

— Па «адрахах» вашых камандзіровак можна, напэўна, карту вывучаць. І не толькі Беларусі і СССР, а ўсёга свету... У савецкія часы трапіць хоць аднойчы «за кардон» лічылася вялікай удачай, вы ж павыівалі там шмат разоў...

— Не блытайце камандзіроўкі з турыстычнымі паездкамі. Гэта былі менавіта камандзіроўкі, прычым, вельмі складаныя і адказныя. Пасля таго, як стала галоўным рэдактарам, мяне адразу выбраві сакратаром рэспубліканскага Савета жанчын, членам Камітэта савецкіх жанчын, а потым — членам прэзідыума гэтага Камітэта. Паралельна я была рэдактарка і намесніца старшыні беларускага Камітэта міру, а таксама членам праўлення Беларускага Таварыства дружбы і культурных сувязяў з замежнымі краінамі. Двойчы мне давялося прадстаўляць Беларускае Савецкае Сацыялістычнае Рэспубліку на сесіях Генеральнай Асамблеі ААН у Нью-Ёрку, дзе працавала ў камітэце па савецкіх пытаннях. Паралельна пісала пра гэта артыкулы і перадавала ў Мінск праз тэлеграфнае агенства. Іх, дарэчы, друкавалі ў «Звяздзе»

— на той час галоўнай газеце краіны. Мае матэрыялы так і падпісвалі: «Марыя Карпенка. Нью-Ёрк»...

— Вы былі яшчэ і народным дэпутатам СССР. Але ж тэрмін дэпутатства перарваўся ў сувязі з распадам краіны. Паспелі зрабіць нешта карыснае?

— Не «нешта», а вялікую справу. Калі стала ўжо народным дэпутатам, мяне абралі членам Камітэта па справах жанчын, ахоўе сямі, мацярынства і дзяцінства Вярхоўнага Савета СССР. Камітэт узначальвала Валерыя Мацвееўна — та я самая, якая цяпер кіруе верхняй палатай расійскага парламента, вялікая разумніца, эрудыт. На першым пасяджэнні камітэта я выступіла з прапановай: разгледзець пытанне аб павелічэнні дэкрэтнага водпуску да 3 гадоў. Як маці дзвюх дзяцей, добра ведала, што гэта такое — разрывацца паміж працай і сям'ёй... Вярхоўны Савет склаўся тады пераважна з мужчын, якія ўстрынялі прапанову нашага камітэта ў штыкі: «Як гэта тры гады водпуску? Нічога сабе! А хто на вытворчасці заста-нецца?!» Ды мы не атступілі, пачалі весці «сарод іх» тлумачальныя гутаркі, падключылі зацікаўленыя міністэрствы...

І адпаведнае рашэнне — аб павелічэнні дэкрэтнага водпуску — было прынята. «Завабавай» нашага камітэта жанчыны карыстаюцца і цяпер, і гэта вельмі радуе.

— А што вас засмучае?

— Засмучае?... (Задумваецца.) Засмучае, што большасць з тых, каго я ведала маладымі і прыгожымі, з кім перажыла шмат светлых і шчаслівых момантаў, пайшла ўжо з жыцця... А яшчэ мяне вельмі непакоіць тое, што адбываецца сёння з маёй прафесіяй. Непрыемна ўсведамляе, што журналістыка дэвальвуйцеца — у яе нярэдка прыходзяць людзі, духоўна і душэўна бедныя, ім няма пра што расказаць грамадству, няма чаго аддаць чытачу. І тады яны пачынаюць пісаць пра тое, у каго які памер бюстгальтара... Журналістыку майго часу таксама можна шмат у чым абвінавачваць. Але, нягледзячы на гэтыя абмежаванні, у СМІ было шмат праўды. Не кажучы ўжо пра вялікую адказнасць за друкаванае слова. Ды той час мінуў...

— Але вы, Марыя Іосіфаўна, не падобны на чалавека, які жыве толькі ўспамінамі.

— А хто сказаў, што толькі ім? Я і сёння стараюся браць ад жыцця па максімуме — ва ўсякім выпадку, імкнуся не сядзець у чатырох сценах у абдымку з тэлевізарам, шмат чытаю, асабліва мемуарнай літаратуры, працую на дачнай участку, пішу ўспаміны, атрымліваю новыя ўражанні.

— І што можа ваў сёння ўразіць?

— Па-сапраўднаму ўражае не прыгожая карцінка, а яе «падтэкст», філасофскі сэнс... Калісьці ў складзе дэлегацыі Усесаюзнага таварыства дружбы я была на Мальдзівах, жыла на востраве Вілінгілі. Штодзень выкрэйвала час, каб схадзіць на бераг акіяна. Садзілася на корань пальмы, які выступаў з зямлі, і любавалася казачнай прыгажосцю... І кожны дзень у той жа час туды прылятала чапля, становілася непадалёку ад мяне і доўга і неадрыўна глядзела на ваду... Было ў гэтым нешта загадкавае, таямнічае, аж не па сабе рабілася. Я не магла зразумець, навошта яна там стаіць дзень за днём. А аднойчы з акіяна паднялася — літаральна ўзляцела ў паветра! — чарада дробных серабрыстых рыбак... Чапля падліцела і пачала прагна хапаць іх. Гэта і была яе мэта. Яна ведала, што рана ці позна за рыбкамі пагоніцца акула, і яны, ратуючыся, выскачэць з вады. І дачакалася свайго... Я падумала тады: колькі ж сіці і ўпартасці патрэбна кожнай жывой істоты, каб дасягнуць сваёй мэты... Вось гэта прагнае чаплінае за жыццё і ёсць сама сапраўдны цуд.

Наталя УЛАДЗІМІРАВА.

3 Санкт-Пецярбурга — з узнагародай

У Беларусі добра ведаюць пісьменніка і гісторыка Анатоля Статкевіча — Чабганова. Серыя яго кніг «Летапіс беларускай шляхты» прысвечаны самым розным беларускім родам. Зусім нядаўна Анатоль Васільевіч прыняў удзел у XVI Санкт-Пецярбургскім чытаньні «Радаводныя дрэвы ўдзельнікаў Айчынай вайны 1812 года». Беларускі даследчык выступіў з дакладам «Казановічы герба «Гржымала». Што прыкметна, канферэнцыя супала з выходам кнігі нашага земляка «Я — сын Ваш: Казановічы герба «Гржымала».

Шэсць братоў Казановічаў, сыноў Гаўрыіла Пятровіча Казановіча, мужа змагаліся ў бітвах Айчынай вайны 1812 года — у Расіі, Галіцыі, Саксоніі, Францыі. Узнагароджаны баявымі ордэнамі. За храбрасць у баях пад Барадзіном Аляксей і Гілярыі Казановічы адзначаны залатою зброяй. Імя Гілярыя Казановіча ўганаравана на 15-й сцяне Храма Хрыста Збавіцеля ў Маскве.

На чытаньнях у Санкт-Пецярбургу А. Статкевічу-Чабганаву ўручана ўзнагарода Расійскай генеалагічнай федэрацыі — медаль «За ўклад у развіццё генеалогіі і іншых гістарычных дысцыплін» І ступені. «Любую нацыю ці народ, — перакананы беларускі даследчык, — немагчыма ўявіць без гістарычнай памяці, якая пачынаецца з памяці пра асобна ўзятага чалавека. Чалавек жывы, пакуль пра яго памятаюць. У індывідуальнай памяці адлюстравана цэлы свет, бо жыццё чалавечнае неад'емна ад жыцця і лёсу грамадства, краіны, падзей канкрэтнай эпохі». Таму і спробе пісьменнік раскрыць лёс нашай Айчыны праз яркіх прадстаўнікоў славетных беларускіх родаў.

Мікола БЕРЛЕЖ.

3 ДНЁМ НАРАДЖЭННЯ, ШАГАЛ!

У Віцебску 6-8 ліпеня з размахам адсвяткуюць 125-ю гадавіну з дня нараджэння Марка Шагала.

Святковая праграма, разлічаная на тры дні, і распачалася вернісажамі «Перажыванне» — мастакоў з Санкт-Пецярбурга і «Прысвячэнне Марку Шагалу» — з маскоўскага музея «Дом Бурганова».

У дзень нараджэння Марка Захаравіча, 7 ліпеня, адбудзецца выстава адной карціны — «Партрэт Марка Шагала», аўтарам якой з'яўляецца не менш знакамтыя віцебчанін Юры П. Гэтае палатно на радзіму Шагала ў гонар святаўнаў юбілею спецыяльна прывезлі з Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. Потым адбудзецца традыцыйнае свята на Пакроўскай вуліцы, дзе знаходзіцца дом-музей Шагала — «У гасцях у Марка і Бэль!».

У дворыку дома-музея арганізуюць юбілейную літаратурна-музычную вечарыну. А ў самым доме адбудзецца доўгачаканая падзея для філатэлістаў — гашэнне маркі, прысвечанай 125-й гадавіне з дня нараджэння мастака.

У Віцебску на юбілей Шагала запрасілі дыпламатаў, мастацтвазнаўцаў, гісторыкаў, якія даследуюць жыццё і творчасць мастака, з розных краін свету.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ДРАМАТЫЧНАЯ ГІСТОРЫЯ ПРАЎДЗІВЫХ ПАДЗЕЙ

Магілёўскі тэатр драмы і каледзі імя Дюна-Марцінкевіча завяршыў тэатральны сезон пастаноўкай гістарычнай драмы «На ростанях дзвюх дарог» па аднайменным творы Наталі Голубевай.

Прыверкванне спектакль быў да 200-годдзя Бабруйскай крэпасці. Дзеянне разгортваецца ў складаны перыяд са жніўня 1810-га да чэрвеня 1812 года, калі па загадзе Аляксандра І пачынаецца будаўніцтва Бабруйскай крэпасці — першага і вельмі важнага збудавання ў сістэме умацаванняў заходніх межаў Расійскай імперыі.

У цэнтры сюжэта любюўны трохкутнік: маладая шляхцічка Ванда, закаханая ў мясцовага шляхціца Ялях, зямліца з рускім афіцэрам Маркавым, што прыхаеў будаваць крэпасць. І вось ужо ўсе героі стаяць перад выбарам: адцаць працаваць каханню ці патрыятычнаму доўгу, застацца ў далёкім і чужым краі дзеля любові ці вярнуцца на радзіму.

Сюжэт гэтай драмы напісаны на падставе сапраўдных дакументаў, што захоўваюцца ў архівах Масквы, Санкт-Пецярбурга, Нацыянальным гістарычным архівах Беларусі. У спектаклі нябачна прысутнічаюць рэальныя гістарычныя асобы — імператар Аляксандр І і ваенны міністр Барклай-дэ-Толі — усе іх дыялогі скарпундэна вывераны па архівах. План Дамброўскі, кіраўнік легіёна апалчэнцаў, таксама напісаны з рэальнай асобы.

Пісьменніца Наталія Голубева станоўча ацаніла пастаноўку свайго твора: — Варта адзначыць, што гістарычная тэма вяртаецца на беларускую сцэну. Можна прыгадаць даволі шмат гістарычных спектакляў, аднак у большасці з іх рэальнай здаецца толькі эпоха, усё астатняе — вымысел аўтара. Я ж хацела паказаць рэальны падзеі ў рэальным часе. Гледачам падаецца толькі сапраўдны матэрыял.

Мае творы не паўтараюць гістарычныя падзеі, які ўжо былі даследаваны і прааналізаваны, — дадае Наталія Голубева. — Мая заданна — бегляць плямы гісторыі. Я лічу, што надшыюць час гаварыць праўду. А праўда гэтакая, якая ў тым, каб не навязаць гледчыку свой пункт гледжання, сваю ідэалогію. І мы нікога не павінны асуджаць.

Музычнае суправаджэнне спектакля таксама перадавала настрой эпохі — раманы Радзівілаў, Гендэль, Дворжак і, натуральна, паланэз Агінскага. Галоўны мастак тэатра Пётр Анішчанка працаваў над аўтанымі касцюмамі і адпаведнай сцэнаграфіяй.

На гэту пастаноўку з нагоды юбілею крэпасці і 200-годдзя Бабруйска з абласнога бюджэту было выдаткавана 625 400 мільёнаў рублёў.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

■ Эклібрыс «Звязды»

ПРАЦЯГ БУДЗЕ...

Тэрза Голуб. «Летапіс жыцця і творчасці Аркадзя Куляшова». Манарафія.

«Беларуская навука», 2012.

Да беларускай літаратуры часам ёсць прэтэнзіі: старэйшых раздражана збытковай гульнёнасцю сучасных тэкстаў, маладых — пафаснасцю традыцыі, якая мае гістарычны тлумачэнні. Беларуская літаратура цягнула ваз няўласных функцый, вырашаючы пытанні, звязаныя з рэлігіяй, ідэалогіяй, філасофіяй. Яе класікі былі нібыта кананізаваны, а пакаленні беларусаў гадаваліся ў дагматычнай веры. І ў той момант, калі стала задаваць пытанні «пакаленне імя Фамы нявернага», былі страчаны не столькі «даказны святасці» класічнай літаратуры, колькі звычайна размаўляць пра важнае проста.

У маладога недаверлівага пакалення, з якім мы, выкладчыкі, штодня сутыкаемся ў аўдыторыях, пры розным стаўленні да праграмнай беларускай літаратуры стала выпрацоўвацца аднолька-

вая рэакцыя на яе: «Гэта не пра мяне».

Як зрабіць, каб было «пра мяне»? Альбо прабыць апеляцыю да гісторыі краіны і рызыку збытковага пафасу, альбо прабыць цікавае папаса пра паспяховага чалавека.

Калі змаўкаюць тэксты, пачынаюць гаварыць біяграфіі. У якіх старэйшых пакаленне павінна расказаць маладзейшаму пра літаратуру, аргументуючы нават тое, што здавалася несумніўным ці нават банальным. А калі не парпуціцца своечасова растлумачыць тое нібыта простае, важнае і само сабой зразумелае — перапыніцца пераёмнасцю. Зачараванае кола.

А мост, які з'яднае два бакі, павінен будавацца і манарафія «Летапіс жыцця і творчасці Аркадзя Куляшова» — заўважым, колькі звычайна размаўляць пра важнае проста.

У маладога недаверлівага пакалення, з якім мы, выкладчыкі, штодня сутыкаемся ў аўдыторыях, пры розным стаўленні да праграмнай беларускай літаратуры стала выпрацоўвацца аднолька-

і музейных архіваў, з прычынаў цэўвых перыядычных выданняў, даследчых прац.

І Аркадзь Куляшоў паўстаў зноў: вундэркінд, франтавік, пісьменнік, перакладчык, кінематаграфіст, грамадскі дзеяч, сын, муж, бацька... У «Летапісе...» сабрана інфармацыя пра першапублікацыі твораў, пра пераклады на замежныя мовы, пра тое, што мы б цяпер назвалі кар'ерным ростам, пра ўзаемаўплывы і ўзаемаасуязы ў літаратурным асяродку.

Распісанае па тыднях ці нават днях жыццё класіка ажывае за бэдэкаўрама навуковымі фармулёўкамі «Летапіс...», 30-я гады: жаніцьба з Аксанай Вечар, сястра якой была замужам за Платонам Галавачом; арышт П. Галавача; назіранне за сям'ёй Куляшавых летам 1937 года і сказанае А. Куляшавым цяжарнай жонцы: «Давай развітвацца, Ксанія!». Умяшальніцтва П.К. Панамарэнкі — і развітвацца не прыйшлося, але карціна эпохі ствараецца вычарпальна.

Сяброўства з Ю. Таўбіным і З. Астапенкам, з А. Твардоў-

скім, сваяцтва з П. Галавачом... Куляшоў пашчасліва ў традыцыйна нешчаслівым для беларускіх пісьменнікаў пытанні: досыць закрытай у нас з'яўляецца інфармацыя пра тое, хто з кім у беларускім літаратурным працэсе сябраваў і варагаваў, інфармацыя, без якой немагчыма напісаць літаратурную біяграфію.

Фотаздымкі маладога, неверагодна прыгожага Аркадзя Куляшова дапоўнілі ўспаміны сучаснікаў: малы, шэранькі, «не паказваюся», але спакойны, разважлівы, мудры, з аргументаванай крытыкай твораў.

З «Летапіс...» відаць, як шмат Аркадзь Куляшоў працаваў, якія адказныя пасады займаў (галоўны рэдактар кінастудыі «Беларусьфільм», член праўлення Саюза кінематаграфістаў БССР, дэпутат Вярхоўнага Савета БССР мнагіх скліканняў), які часам некалькі дзён запар удзельнічаў у адказных мерапрыемствах, і вытлумачальнымі становяцца яго шматлікія інфаркты і інваліднасць (уражае, што пасля інфаркту ён праз некаторы час ехаў на сустрэчу з выбаршчыкамі і фактычна насустрач наступнаму інфаркту).

І хаця «Летапіс...» складзены без разліку на недаведванага чытача, некаторыя факты знаходзяць сваё тлумачэнне: так, расказаецца, што ў СССР твары спачатку павінны былі друкавацца на мове арыгіналу, а толькі потым — у перакладзе на рускую мову.

«жаночых паслуг», пра тое, які бацька 40 дзён быў старостам пад акупацыяй.

КАБ БЫЛО ПРЫГОЖА!

У далёкія 60-я гады мінулага стагоддзя мае аднавяскоўцы жылі не багата, затое дружна: працавалі, талкало будаваліся, усёй вёскай гулялі хрэсьбіны ды вяселлі, па выхадных і святах збіраліся «на выгане» — усламіналі мінулае, расказвалі забавныя гісторыі, спявалі пад гармонік. Мы, малыя, нічога не прапускілі міма вушэй, міма вачэй.

Я вась, напрыклад, добра памятаю, як да нас у хату зайшла суседка, прынесла навіну: вяселле праз месяц. Росцік, хлопцэ з нашай вёскі, жанціца — бязрэз дзяўчыну з горада.

Я ў свае няпоўныя сем, апроч суседняй вёскі, анідзе не была, што такое горад — нават уяўлення не мела. Таму мне ну дужа ж жарцела хоць вочкам адным паглядзець на тую гараджанку.

І вась пачатак лета, вяселле, надвор'е — лепей не бывае. Мноства людзей, гасцей, танцы пад гармоніку і цымбалы, маладыя на покуці... І нявеста — прыгожая-прыгожая: што сама, што сукенка, а ўжо ж прычоска — проста вачэй не адвесці: такой дзівоснай, такой высочай яя аніколі ў жыцці не бачыла...

Адзінае — мучы над ёй... Маладая галавой матляне, рукой адмахваецца, як быццам, паразлятаюцца. А потым назад...

Жанкі, што прыйшлі вясельныя песні спяваць, пасмейваюцца: «Най-накш нявеста гэта, гараджанка Росцікава, крыху папсаваная? Бач — хмара мух ля яе. Нават у талеркі не лезуць...»

Я тады падумала: як можа быць, каб чалавек, ды папсаваны — гэта ж не кавалек мяса? Да таго ж я паблізу ад маладых круцілася — аніякага дроннага паху там не было. Некая нервонасць хіба адчувалася... Бо ўрэшце, не вытрымаўшы «націску» крылатых вар'ятаў, нявеста выска-

чыла з-за стала. Жаніх, вядома ж, падаўся за ёй. Куды яны зніклі, не так ужо і важна. Важна, што, калі вярнуцца назад, ад той шыкоўнай прычоскі ў маладой не засталася нічога, ад крылатага «суправаджэння» — таксама. Як і ад сакрэта яго ўзнікнення: ні фенаў, ні бігудзі, ні нейкіх там пенак для ўкладкі тады не было, і нявеста, каб зрабіць адмысловую прычоску, накруціла валасы на матуці. А каб «завіўка» гэта лепей трымалася, папярэдне змачыла валасы... падсалоджанай вадой... Якраз на цукар тыя мухі і зляталіся.

Але ж гэта — потым. А спачатку — было прыгожа! Нават вельмі!

Праўда, яна, таа прыгажосць, тое першапачатковае уражанне, маладой досыць дорага каштавалі: у вёсцы за вочы і ці не ўсё жыццё з «падачы» вясельніц тую гараджанку так і звалі «Росцікавай папсаванай...»

Але ж гэта — потым. А спачатку — было прыгожа! Нават вельмі!

Праўда, яна, таа прыгажосць, тое першапачатковае уражанне, маладой досыць дорага каштавалі: у вёсцы за вочы і ці не ўсё жыццё з «падачы» вясельніц тую гараджанку так і звалі «Росцікавай папсаванай...»

Але ж гэта — потым. А спачатку — было прыгожа! Нават вельмі!

ГЛУХІ НЕ ПАЧУЕ...

У адной вёсцы па суседстве жылі дзве ўдавы. Абедзве гаравалі, абедзве шчыравалі, бо трымалі нейкую падачку — у тым ліку і курэй. А ім, як вядома, законы не пісаны: куды хочучы, туды пойдучы, і што захочучы, там тое зробіць. Таму Ганна, як толькі людзі возьмуцца садзіць агароды, сваіх курчак зачыняла, а вась Пелагея моды такой не мела.

На гэтай глебе (нічога цікавага) суседкі і пасварыліся. А вась як мірыліся...

Колькі там часу ў варажнечы прайшоў, захварэла ў Ганны параса: не стала ўставаць і ўсё. Бядуе кабета, але ж ветэрынара паклікала, і той сцясаша: нічога, маўляў, страшнага, правраціца, ачуняе. Трэба толькі з хлечуцька «выселіць» курэй і вітамінаў больш даваць карачуну...

Якраз у гэты момант (ну трэба ж так!) паблізу апынулася суседка.

Пачула апошняе слова — каранцін — спужалася... Думае: усё, трэба замякца курэй. Яны ж (па тэлевізары баялі) на нейкую «грыпу» хварэюць... Таму хуценька пасклікала кабета сваіх нясушак (больш за 20 галоў) і зачыніла ў хлечуку.

Дзень не выпускае на волю, другі, трэці... Ганна па-суседску здзіўляцца пачала: што ж гэта дзе здолха — то не абараніцца было, то ніводнай суседскай курачкі?!

Але ж грады пільнаваць не кінула...

Корпаецца ў іх, бачыць — ветэрынар па вуліцы ідзе: пытае здалёк, як жа парсочок, ці папелшала?

— Слава Богу, — адказвае Ганна, — як быццам здаровенькі ўжо... Дык, можа, і вітамінаў тых болей не даваць?

— Можна... — згаджаецца ветэрынар.

Суседка з-за плота гэтай размовы не чула, але ж бачыла, што ветэрынар спыняўся, штось гаварыў... А яно ж цікава, што канкрэтна? Не утрымалася, падышла да суседкі, спытала:

— Ганна, ну ці зняў жа ён каранцін?

— Які каранцін? — не адраза сцяміла жанчына... Ён парсочка мне лячыў, вітамінамі...

— Дык што, каранціну не было? — здзіўлілася Пелагея. І, вядома ж, засмуцілася, пачуўшы суседчына «не»...

Але курэй на чужыя грады болей не выпускала. Мо зразумела, што іх утрыманне на волі альбо ў куратніку — гэта не так і важна. Асабліва — у параўнанні са згодай. Паміж суседзьмі.

М.П. Багданаў, в. Новы Пагост, Мёрскі раён.

СВІНСТВА

...Недзе на пачатку 70-х гадоў атрымалі мы сваё жыллё — фінскі дамок на дзве сям'і — засяліліся ў яго, пазнаёміліся з суседзьмі. Яны былі крыху старэйшыя за нас, але ж зажалі мы, што называецца, душа ў душу: дзяліліся, чым маглі і нават не маглі, заходзілі адно да аднаго, раіліся, бо ці мала што трэба па гаспадарцы — трымалі ж і курэй, і качак, і свіней...

Менавіта з іх, са свіней, усё і пачалося.

Памятаю, закалолі мы першае параса. Колькі там свежыні было, але запрасілі сваіх суседзяў, пачаставалі, добра пасядзелі. Яны, прынамсі, вельмі задаволены былі, дзякавалі,

казалі, што нас таксама паклічуць...

І вось той дзень на іх падворку настаяў. Мой гаспадар убачыў і таму з самай раніцы меў прыўзняты настрой. Нават снедаць са мною адмовіўся — чакаў запрашэння на свежыну: разпораз падыходзіў да акна, назіраў за «працэсамі» і дакладваў: «Слухай, Тома, яны ўжо пасмалілі...», «...ужо м'яюць», «...тушу ў хату панеслі: там будучы разбіраць»...

У гэтым вась, досыць напружаным, чаканні прайшло яшчэ з паўгадзіны, а там і гадзіна... Гаспадар мой па-ранейшаму «дзяжуріў» ля форці Праўда, цяпер ужо не глядзеў на суседскі падворак, а болей прынохвэўся да паветра: «Яшчэ не смажаць, — перадаваў ён мне, — паху не чуваць...», «...А вась цяпер — чуваць: цыбулькі пахне, зараз на патэльно пячоначкі ўскінуць»...

Ускінулі. Муж пачуў! А вась запрашэння на пячонку так і не прыдзю...

Пасля гэтага нашы адносіны з суседзьмі сталі, мякка кажучы, прахалоднымі. А потым і зусім...

Справа, паверце, была зусім не ў пячонцы — у прычыне...

Т.І. Аляхновіч, г. Слуцк.

БАБУЛІНЫ ТРУСЫ

Гэту гісторыю я чула неаднойчы, ад розных людзей, таму расказа, як запамніла.

Справа, значыць, была на пачатку года. У нашу беларускую і пакуль яшчэ беларускамоўную вёску заіць з Расіі прывіз на канікулы ўнукаў. Бабуля дужа рада была! «А мае ж вы саколікі!» — абдымала хлопчыкаў. «А маё ж ты сонейка, а мая ж ты ягд-ка!» — казалла дзяткі. І кожнага туліла да сябе, глядзіла па спіньчы-галуцы, цалавала, хваліла, як падрос і як папрыгажэў...

Потым, вядома ж, павяла ў хату, пасадзіла за стол — стала частаваць рознымі прысмакамі ды распытваць пра жыццё-быццё...

Пасля гэтага, як быццам, ужо час і «распусціць» дарагіх гасцей? Дык жа не!

— Я ж вам трасуць не паказала! — спахвалілася гаспадыня.

Дзеці, па-чуўшы гэтае слова, з-пад лойкі паглядзелі на яе — насцярожыліся, аднак таа нічога не заўважыла:

— ...От, ліха, памяць якая? Забылацца ўжо стала... То пойдем жа, пойдем, мае залаценчыкі, за хаты.

Дзеці без хавоты павылазілі з-за стала — скіравалі вочкі на двор: праз акно было відаць, як там, на вярхоўцы, нацягнутай паміж летняй кухні і лазні, вецер гайдае ўжо сужоу бялізну.

— Я трусцы смотреть не пойду, — заўпарціўся старэйшы з бабуліных унукаў. — Чего я на них не выдзел?

— Ну як жа гэта «чаго»? — аж пакрыўдзілася гаспадыня. — Яны ж у мяне такія прыгожыя! Розныя... Есць велізарныя, шэрыя... А ёсць трохі меншыя і белыя-белыя... Я, мае дзяткі, іх на рынку убачыла — баба адна прадавала. Ай, думаю, была ні была, вазьму сабе! Ведала, што гасці ці мае на лета прыедуць — дзеля вас жа і купляла...

Унукі хоць-нехаць пляліся за бабуляй, а таа заўважыла салаўём: не змаўкаючы, распавядала, якія ж у яе трусцы!

— Спачатку дужа далікатныя былі — проста не даткучы, не пагладзіць... Дык дзядуля ваш — от малайчына: як вольная хвіліна ў яго — зойдзе ў гумно, зачыніцца...

Цяпер, апроч дзятэй, не разумеў бабулю і цяць.

— ...І тады ну хоць гром з перунамі, — ні на што не звяжала таа, — а дзеда ў хату не даклічашся. Будзе пры трусак — то лашчыць іх, то гладзіць, нават размаўляе. Іх галоўнае — злавіць... За вушкі...

— За што? — не зразумелі ўнукі і пераглынуліся, бо трусцы! — вушамі! — гэта хоць крыху ды цікавей!

— Так, так, мае дзеткі, — гнула сваё бабуля. — За вушкі! А яны ў іх такія доўжаныя... А ўжо навобмацак — ну проста як шоўк!... Мы з дзедам так і вырашлі, не ўсё ж вам у гулі гуляць ды гультайнічаць. Трэба ж і памаяцца, трэба ж і працаваць крыху! Дык будзеце трусам траву насьціць, вадзічку, даглядаць іх, цешыцца, як растуць...

Недзе на гэтых словах гаспадыня дайшла да хлечука, расчыніла дзверы, і яе «залаценчыкі гасці», што хвіліну назад зусім не цікавіліся трусамі, дружна закрывалі:

— Ой, так это же кролики!.. Это же зайчики!.. У-ра-ра! Бабушка, какая прелесть! Можно сфотографировать? А потрогать можно?»

— Ну вядома ж, любяя мае! — дазволіла бабуля.

А каб і не дазволіла...

Слоў яе было нічога не чуў. Дзятэй цікавіла толькі адно: бабуліны трусцы. Шэрыя і белыя... Вялікі і малыя.

В. Жох, г. Мінск. Рубрыку вядзе Вялянца ДАУНАР.

Аздараўленне

«КІПР — ГЭТА ЛЕПШАЕ, ШТО МЫ БАЧЫЛІ...»

Так казалі беларускія дзеці на сустрэчы ў Пасольстве Турэцкай Рэспублікі ў Беларусі з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Джаватам Незіхі Азкая. Справа ў тым, што зусім нядаўна з гэтай паўднёвай і далёкай ад нас краіны, а дакладней, з Турэцкай Рэспублікі Паўночны Кіпр пасля двухтыднёвага адпачынку вярнулася вялікая група хлопчыкаў і дзяткі. Амбасадар цікавіла, як прайшоў адпачынак, што ўразіла дзятэй найбольш, што ім асабліва запомнілася. Ці убачылі яны хоць якое-небудзь падабенства паміж Беларуссю і Кіпрам. Цікаваецца гэта зусім не выпадкова. Спавар Азкая прыкляў нямаля намаганняў, каб паездка дзятэй, якія перанеслі анакалігійны захворванні, не толькі адбылася, але прайшла на самым лепшым і якасным узроўні.

— Усё было неверагодна і казачна, — ад перапоўненасці пачуццямі літаральна свяціліся твары хлопчыкаў з дабрачыннага таварыства «Дзеці ў бядзе». А 13-гадовы Павел Балыш распаўваў, што для яго гэтая паездка стала спраўдзеным раем. Ён ганарыцца, што аб'ехаў па перыметры ўвесь Паўночны Кіпр і пабыў у самым аддаленым яго пункце — на сусветна вядомым мысе Капрас з яго залатымі пяскамі. Магчымаць павандраваць групе дзятэй з 30 чалавек наладзіў прымаючы бок.

— Залаты пясок, пальмы, блакітная марская вада, ласкавае сонца, шчодрае вітаміннае харчаванне — пра што яшчэ можна марыць? — з радасным узрушэннем дзівілася маці Данііла Шчукі з Салігорска. — Нашы дзеці надугога запаміняць гэты чароўны адпачынак!

Гэта была ўжо не першая паездка чарнобыльскіх дзятэй у Турэцкую Рэспубліку Паўночны Кіпр. Сяброўства паміж Пасольствам Турцыі ў Беларусі і дабрачынным фондам «Дзеці ў бядзе» мацуецца на працягу 12 гадоў, з таго часу, калі амбасаду ўзначальвала яшчэ спадарыня Шуле Сойсал, якая арганізавала

Адпачынак на марскім пляжы.

Сустрэча спадара Азкая з беларускімі дзеткімі.

першую аздараўленчую паездку на сонечны кіпрскі бераг. Гэтым разам беларуская дзятва набірлася сіл і ўмацоўвала здароўе на беразе Міжземнага мора паблізу кіпрэцкага горада Гірэ. Акрамя казачных краявідаў, старажытнай архітэктуры і пражывання ў чатырохзоркавым атэлі, дзятэй уразілі сардэчнае гасціннасці і добразычлівасць жыхароў вострава. Дабрыня чужых людзей убачылася «маленькім паслам Беларусі» светлым промнем, які злучае людзей розных краін, веравызнанняў і традыцый, робіць падобнымі і нават блізкімі.

— А яшчэ нас аб'ядноўвае першую аздараўленчую паездку на сонечны кіпрскі бераг. Гэтым разам беларуская дзятва набірлася сіл і ўмацоўвала здароўе на беразе Міжземнага мора паблізу кіпрэцкага горада Гірэ. Акрамя казачных краявідаў, старажытнай архітэктуры і пражывання ў чатырохзоркавым атэлі, дзятэй уразілі сардэчнае гасціннасці і добразычлівасць жыхароў вострава. Дабрыня чужых людзей убачылася «маленькім паслам Беларусі» светлым промнем, які злучае людзей розных краін, веравызнанняў і традыцый, робіць падобнымі і нават блізкімі.

— А яшчэ нас аб'ядноўвае першую аздараўленчую паездку на сонечны кіпрскі бераг. Гэтым разам беларуская дзятва набірлася сіл і ўмацоўвала здароўе на беразе Міжземнага мора паблізу кіпрэцкага горада Гірэ. Акрамя казачных краявідаў, старажытнай архітэктуры і пражывання ў чатырохзоркавым атэлі, дзятэй уразілі сардэчнае гасціннасці і добразычлівасць жыхароў вострава. Дабрыня чужых людзей убачылася «маленькім паслам Беларусі» светлым промнем, які злучае людзей розных краін, веравызнанняў і традыцый, робіць падобнымі і нават блізкімі.

юць бусны, якія на зімоўку прылятаюць з вашай у нашу краіну. — значны спавар Азкая і прыгадаў турэцкую народную прымаўку: — Добра жывецца там, дзе ёсць бусы!

Несумненна, моцнай цаглікай у падмурак сяброўства Турэцкай Рэспублікі Паўночны Кіпр і Беларусі стане і гэты адпачынак беларускіх дзятэй. Усё выдаткі на пералёт, пражыванне і харчаванне, знаёмства з культурнымі адметнасцямі краіны ўзяў на сябе урад Паўночнага Кіпру. Жэст, варты захаплення і павагі.

Каб падзяліцца яшчэ свежымі ўражаннямі, гасці амбасады прыхапілі на сустрэчу калекцыю фотаздымкаў. Вось група дзятэй у горадзе Фамагуста, вось — на арэне старажытна-рымскага тэатра ў Саламісе. Ля ўваходу ў храм святога Андрэя на паўвостраве Капрас, на марскім узбярэжжы. А фотаздымкі, на якіх дзеці захапіліся ўзвядзеннем крэпасці з пяскоў, рэдакцыя выбрала для друку — на іх выдатна відаць, што ў час адпачынку і гульні дзятэй забільны на свае нядаўнія пакеты і праце, што давалася ім перанесці на бальнічным ложку.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара і фонду «Дзеці ў бядзе»

Глыбінка

ДА КЛЕНТА — З КІПЦІЛЬНІКАМ І ВЯДРОМ?

І сёння ў шэрагу комплексных прыёмных пунктаў у сельскай мясцовасці не створаны належныя ўмовы для аказання сацыяльна значных паслуг. Такая выснова зроблена Камітэтам дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці пасля праверкі шэрагу прадпрыемстваў бытавога абслугоўвання насельніцтва.

Напрыклад, у прыёмным пункце Бераставіцкага камбіната бытавога абслугоўвання ў вёсцы Аляхавічыцы цырульніцкія паслугі аказваюцца ў парадку вязынога абслугоўвання двойчы на тыдзень, але як? Устаноўленая ў КПП мылька для валасоў не мае падводкі праточнай вады і каналізацыі. Вада награвецца кіпячылнікам(!), а для яе зліву з ракавіны карыстаюцца вядром. Такім жа спосабам паслугі цырульніка ажыццяўляюцца ў КПП вёсак Кватары Бераставіцкага, Індра Гродзенскага і Галубы Мастоўскага раёна.

Дарэчы, у шэрагу КПП для аказання цырульніцкіх паслуг не хапае элементарных інструментаў і абсталявання. Бывае, цырульнікі карыстаюцца асабістымі электрычнымі машынкамі, нажніцамі, расчоскамі, плойкамі, фенамі. І ў той жа час у наяўнасці — факты неэфэктывага выкарыстання дзяржаўнай падтрымкі. Напрыклад, у памяшканні гаража Бераставіцкага камбіната бытавога

абслугоўвання захоўваюцца чатыры камплекты абсталявання для арганізацыі рабочага месца цырульніка.

Аналіз паказвае, што аб'ёмы паслуг раённымі камбінатамі бытавога абслугоўвання на вёсцы складваюцца ў асноўным за кошт рэалізацыі вырабленых дробнымі партыямі швейных, трыкажных вырабаў і прадукцыі рытуальнага прызначэння. А вась такімі запарабаванымі ў сельскай мясцовасці паслугамі, як рамонт і будаўніцтва жылля, летаць займаліся толькі ў адзіначкаў камбінатах. Зрэшты, і тыя паслугі, толькі ёсць, могуць не «дайсці» да спажыўца з-за эаноаснацыі транспарту райбытамбінатаў. Напрыклад, у Мастоўскім раёне ўсё сем аўтамабіляў маюць стапрацэнтны знос, з іх два легкавікі — у няспраўным стане і ўжо не падлягаюць рамонтну. Аналіз працы кіроўцаў паказаў, што рамонт машын займае ў іх не менш чым чвэрць рабочага часу. Адсюль і нездавальняючая арганізацыя вязынога абслугоўвання высюкаў у шэрагу раёнаў. У першым квартале гэтага года з-за вымушанага простаю аўтатранспарту абслугоўванне сельскіх жыхароў сарвалася 38 разоў — 24% ад запланаванага графікамі, значнае Камітэт дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці.

Барыс ПРАКОПЧЫК

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

МИНСКИЙ ГОРОДСКОЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ ФОНД ГОСУДАРСТВЕННОГО ИМУЩЕСТВА извещает о проведении открытого аукциона по продаже объекта республиканской собственности (далее – аукцион) 8 августа 2012 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.

Организатор аукциона: Минский городской территориальный фонд государственного имущества, г. Минск, пр. Независимости, д. 8, каб. 227, конт. тел. (8017) 200 20 89.

НА АУКЦИОН ВЫСТАВЛЯЕТСЯ:

1	Наименование и место нахождения предмета аукциона	Изолированное помещение по ул. Осипенко, 2-2Н в Минске и имущество (система ОПС, система «Локальная вычислительная сеть»), являющиеся неотделимым улучшением подлежащего продаже изолированного помещения	
2	Сведения о предмете аукциона	Отчуждаемое имущество состоит из изолированного помещения с инвентарным номером 500/Д-687418 и неотделимых улучшений к нему. Имущество расположено на первом этаже жилого девятиэтажного дома по адресу г. Минск, ул. Осипенко, 2-2Н. Изолированное помещение: год постройки – 1976; общая площадь – 156,2 кв.м, включает в себя 7 кабинетов, 2 коридора, 2 санузла, 1 тамбур; стены наружные и внутренние кирпичные, перегородки кирпичные и гипсокартонные, перекрытия железобетонные, полы паркет, плитка; инженерные коммуникации: водопровод, канализация, электроосвещение, теплоснабжение, телефонная связь, горячее водоснабжение, вентиляция находится в удовлетворительном состоянии. Неотделимые улучшения: охранно-пожарная сигнализация (ОПС) установлена в 1998 г. и состоит из прибора приемно-контроля «Мастро-1600», извещателя Bravo-2, извещателя DISK, извещателя CLIP-4, извещателя FG-730, извещателя СМК, извещателя МР5 – 20 резервных аккумуляторных батарей; локально-вычислительная система (ЛВС) установлена в 1999 г. и состоит из шкафа аппарата – 1 к-7 1709.635, сист. блит/ АС – 1 шт., Smart 450/powerstar, держат.каб.двухстор. WMPFS, держат. каб. одностор. WMPFS	
3	Начальная цена предмета аукциона (белорусских рублей)	507 290 696	
4	Сумма задатка (белорусских рублей) и реквизиты расчетного счета	50 000 000 белорусских рублей вносятся на р/с 3642900000870 в ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, код 153001795, УНП 100048181 Минского городского территориального фонда государственного имущества, назначение платежа – задаток для участия в аукционе	
5	Продавец предмета аукциона	Национальный банк Республики Беларусь, 220008, г. Минск, пр. Независимости, 20	конт. тел.: (017) 227 64 31, 219 22 38
6	Условия аукциона	Без условий	

Порядок проведения аукциона определен Инструкцией о порядке организации и проведения торгов по продаже некоторых объектов республиканской собственности, утвержденной постановлением Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь от 30.03.2009 № 36. Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты его проведения.

Заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами принимаются по адресу: г. Минск, пр. Независимости, 8, каб. 227, по рабочим дням с 9.00 до 17.00. Последний день приема заявлений – 7 августа 2012 года. Победитель аукциона в сроки, указанные в протоколе о результатах аукциона, обязан возместить Организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготвлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона при заключительной регистрации под роспись.

Договор купли-продажи между Продавцом и Покупателем заключается в течение 10-ти рабочих дней с даты проведения аукциона.

Осмотр предмета аукциона участниками производится Продавцом по предварительному согласованию с ответственными лицами – Селиванчик А.М., Луферова А.В. по тел. 219 22 38.

«РАСИЯ — БЕЛАРУСЬ: ЧАТЫРЫ ЭТАПЫ НАЙНОУШАЙ ГІСТОРЫІ»

Партал souz.by сумесна з Нацыянальным прэс-цэнтрам Рэспублікі Беларусь правёў відэабрыфінг, прысвечаны 20-годдзю дыпламатычных адносін паміж Расійскай Федэрацыяй і Рэспублікай Беларусь з доктарам палітычных навук Сяргеем Кізімам.

Прыемна адзначыць, што, нягледзячы на шэраг праблем, якія былі на працягу апошняга дзесяцігоддзя, менавіта да даты 20-год

Мая праўда

СУСЕД ТАКСАМА ЧАЛАВЕК!

«ПАВАЖАНЬЯ суседзі! Не выкідайце грэцкую кашу з балкона! Унізе свайня ням, а ўся ваша каша засталася на маім падаконніку! А я магу і ў ЖЭУ заявіць... Суседзі энзу». Запіску такога зместу мы знайшлі на дзвярах свайго тамбура. І прызналася яна канкрэтна нам. Напярэдні вярталіся позна ўвечары — нічога не было. А раніцай, як вельмі хутка высветлілася, паперку паспелі лабацьчы ўсе іншыя суседзі. Уяўляеце, як імі ступары я ехаў на працу?! То ліхаманкава спрабаваў прыгадаць: а можа, і было?.. То ўяўляў, што думаюць пра нас насельнікі дома... Пра «высокі стыль» пасланія ўвогуле маўчу... Справа ў тым, што мы мірна сусіду з суседзімі, ведаем адно аднаго: з кім проста тэмамі, перакідаемся парай слоў, а з кім сярэюм. Калі ўнікаюць якія пытанні, заўсёды сталефановаў. Імклівае «раследаванне» паказала, што запіска — справа рук нашых ровых суседзяў...

Ведаеце, скажу, магчыма, парадаксальную рэч: канфлікт (калі ён не планетарнага маштабу) — добрая нагода для наладжвання стасункаў. У прынцыпе, недзе з паловай сваіх суседзяў мы праз тое і пазнаёмліся. Калі колісь загінуў у гэтым доме, сусед энзу прыйшоў да нас, разам пайшлі ў кватэру вышэй паверхам. Так і абмяняліся тэлефонамі. Побач гаспадар пусціў пахчы ў сваё жыльлё пляменніка студэнта. А ў таго — сябра. У сябра, вядома, свае таварышы. Здагадаліся, што неўзабаве ў нас пад бокам утварыўся невялікі філіял студэцкага інтэрната? Аднойчы — па справе — узнік невялікі канфлікт. Гаспадар кватэры і бацька сябра нашча студэнта адрозы сталі на наш бок. Хлопцы заплілі штраф і папрасілі прабачэння. І гэта потым не перашкаджала Лёніку, калі да яго наведвалася ў госці дзяўчына, кожны раз прыбегчы ў нашу кватэру па шоптар. Потым у той кватэры вельмі нядоўга жылі два хлопцы-праграмісты. Настолькі нядоўга, што іх імёны я не запаміну. Але мы адрозы ўстанавілі з імі кантакт. І хоць практычна не бачыліся, яны, калі з'яўджалі, спецыяльна пазванілі нам у дзверы — развітацца з фактычна чужымі ім людзьмі.

...За гады працы з чытацкай звароткай даялося наслухацца шмат гісторыяў пра тое, як сусед з суседам вядзе ці не сапраўдную вайну. Скары ўсе інстанцыі, абразы за вочы і ў іх... Заўсёды імкнуся высветліць: а ці спрабавалі ўдзельнікі канфлікту проста пагаварыць паміж сабой, разам знайсці кампраміс? Вельмі часта пытанне выклікае здзіўленне, непаразуменне, маўляў, ну дык я ж сказаў(ла) яму(ей) тое і тое... Чытай: загадай, паспра-

Каждь, што сусед бліжэй за сваяка. І ў прамым, і ў пераносным сэнсе слоў. Якімі б добрымі ні былі адносіны ў сям'і, родныя далёка не ва ўсіх жыўцу ў тым жа пад'ездзе. Таму калі што — да суседа. Гэта, вядома, ў ідэале. Бо ці ўсе мы знаёмія з людзьмі, чыё жыццё праходзіць побач? Гэта раней ў вёсцы ўсе добра ведалі адно аднаго, пры сустрэчы абавязкова віталіся. Хаця і там жыццё ўжо часам іншае. Што ўжо тады казаць пра шматкватэрны гарадскі дом, дзе пражываюць сотні жылцоў? Памятаць у твар кожнага, натуральна, немагчыма. Але бывае і так, што людзі не маюць ніякіх стасункаў нават з тымі, хто жыве за сцяной, на адной пляцоўцы, на адным паверсе. Чаму так адбываецца? Час цяпер такі, скажа нехта, на змену ўсёагульнаму калектывізму прыйшоў індыўдуалізм. Фактычна, напэўна, так яно і ёсць. Але ж гэта не перашкода для таго, каб проста пазнаёміцца з суседзімі. Неабавязкова станавіцца блізкімі сябрамі, але ж можна проста ведаць іх па імёнах, неназойліва цікавіцца справамі, пры неабходнасці прыйсці на дапамогу. Ужо колькі гадоў у Еўропе нават існуе свята пад назвай Дзень суседа. Яго стварылі спецыяльна для таго, каб аб'яднаць людзей, што жывуць у адным доме ці на суседніх вуліцах. Суседзі збіраюцца за адным сталом і знаёміцца. Чаму добрыя стасункі паміж людзьмі, якіх аб'яднае грабні дах, часам не складаюцца? У чым ці кім бывае прычына? Хто павінен зрабіць першы крок? На гэтую тэму сёння разважаюць журналісты «Звязды», як заўсёды, маючы кожны свой асабісты погляд на праблему.

у батарэі і фактычна павісла. Кот роў на ўвесь дом, а чатыры паўдзятэя і паўсонныя чалавекі спрабавалі яму дапамагчы. Выратавалі.

...А запіску тую напісала наша новая суседка Зоя. У новай кватэры яны з сужэнцаў ужо паўгода і, паводле яе слоў, абое думалі, што над імі ніхто не пражывае: настолькі ціха мы сябе паводзім. А тут, кажа, выйшла з ванны, і раптам нешта зверху прыляцела, трапіла на падаконнік. Напалохаўся чалавек, таму і не прыдумаў нічога лепшага, як расклеіць паперы з аднолькавымі тэкстам... па ўсіх паверхах, што вышэй. Папрасіла прабачэння за недарэчнасць, і мы дамовіліся, што калі будучы пытанні ў далейшым — вырашаць іх іншым шляхам.

...Малы гарэзлівы Мішка, хоць і пераехаў з бацькамі ў іншае месца, ходзіць у дзіцячы садзік побач з ранейшым месцам жыхарства. Праўда, дзядзьку Сяргея і цётку Надзю ўжо не памятае. Яго маці Аксана працуе там жа, а бацька Саша месца памяняў. Затое ў іншага Мішы, які стаў нашым новым суседам некалькі гадоў таму, літаральна днямі адбылося вяселле — са сваёй Наташай. Яна, дарчы, сама пашыла-вышыла сабе дзве вясельныя сукенкі. Перад Андрэем мне было няёмка: каб не падумаць, што мы тую запіску напісалі аднойчы патэлефанавалі, каб патлумачыць сітуацыю, але абанент быў недаступны. Чакаў выпадку, каб пры сустрэчы ўсё раскажаць. Балазе, ён усё зразумее. Алка была за горадам — у лятніку. А потым дома яе чакаў падарунак — новы веласіпед. Света ўжо, як быццам, прызваліся да новай працы, як раптам гаворыць: напісала заяву на звальненне... А Ігар — што раніцай, што ўвечары — прыкладна ў адзін час ідзе на працу і вяртаецца з яе. Гадзіннік можна правярць па гуку крокаў. З дзіма, калі размаўлялі апошні раз па тэлефоне, узяма пашкадавалі (я шчыра ў гэта веру), што, на жаль, мы — больш не суседзі... Не выдаючы ніякіх асаблівых важных тайнаў, я коротка сказаў пра большасць сваіх суседзяў — ранейшых і цяперашніх. Усе мы розныя, але жывём побач. Упэўнены, што і ў нашай новай суседкай Зоі і яе мужам мы таксама будзем у добрых адносінах.

Сяргей РАСОЛЬКА.

СУПРАЦЬ ЛОМУ...

«вы» і паддаецца цяпер пераказу. Сэнс правымы відавочны: я сказала, што ён ёсць (разгорнута) і што рабоду, калі месца агульнага карыстання падвергнецца падобнай атацы (больш сцісла). Ад гэтага моманту сусед не проста забываўся на дурное, але яшчэ і прысядаў у рэверансе штораў, як вітаўся. А ў хуткім часе ён з жонкай памяняўся кватэрамі з сынамі, і я яго ўжо не бачыла...

Спадабалася мне, як аднаго разу сусед па пад'ездзе сваё месца на аўтастанцыі пад вокнамі дома адстойваў. Нягледзячы на тое, што месцы, зразумела, не падпісаны, кожны нармальны аўтаўладальнік некалькі разоў са сваёй тэрыторыяй. Раптам нейкай «лопух» заняў суседаў тэрыторыю. Апошні доўга не думаў — вырашыў павучыць нядабайнага чалавеча. Стукаў па колах і націскаў на капот штораў, як толькі змаўкала сігналка — чакаў, пакуль «алень» адрэагуе... Той у рэшце рэшт аб'явіўся. Справядліва-ваць аднавілася... Праўда, жыхары як мінімум двух дамоў наўрад ці думалі пра клопат асобна ўзэтага суседа. Што ж, нейтэлігентна... Затое дзейсна!

Было такое. Развясці суседзі рамонт. Запрасілі рабочых, тыя ўсё старое разбурылі ды вынеслі ў агульны тамбур. За пару дзён буінагабарытнага смецця — вонкаў, дзвярэй — назбіралася пад самы дах, так што нашы дзверы можна было толькі прыдчыніць. Інакш зачопіш шткі небудзь з непатрэбнага. Муж усё ж такі ўхітрыўся зачэпіць... Ну, і вядома, разлаваўся. І калі адзін з рабочых паказаў у тамбуры, яго напалатка магутная «мацярыйская» мова. Выразным тонам і без знакаў прыпынку муж патлумачыў, куды варты скласці смецце і дзе ў гэты момант леей будзе б апынцця самой рабочай сіле. Мужык нешта бубнеў у адказ, як раптам мяне аглушыла (я ў гэты момант была на кухні). Здалося, нібыта дэманты паверх павольна прысе на трэці. Аказалася, у пацярджэнне сказанага муж схаліў тое, што стаяла насупраць нашых дзвярэй і... абрынуў на падлогу. Паколькі схоллена было далёка не кардонкай (а па прынцыпе даміно зачаліся яшчэ сёе-тое з таго, што

стаяла ўздоўж абедзвюх сценаў), грукат атрымаўся немалы. Падазраю, што гаспадарам свайскай жывёлы ўжо не давялося ў той дзень весці сваіх гадванцаў на прагулку. Рабочы рэзироваўся. На наступны дзень прыехаў з дачы суседі сутыкнуўшыся з мужам у тамбуры, нешта спрабаваў патлумачыць і спысаць на рабочых дастаўленае няўрачуннасці. Усё смецце знікла ў момант.

Што ні кажуць... а наш чалавек толькі адно хутка разумее: моцнае слова і... кулак у зубы. Яно калі ў адваротны бок падумаць — каб мяне абмацокалі ды скі-валі «паправілі» — дык не хацелася б. А паколькі мне не хочацца, дык я і не раблю тое, што павіна выклікаць у маіх суседзяў падобны намер. Я ж працягваю праводзіць прастульмацальную работу — і бачу, што навакольным толькі на карысць. Больш за тое, з кім спачатку жорстка пазнаёмляўся, той пасля нават на знанне сябра можа пачаць прэтэндаваць...

Памятаю, падпімаюся на свой трэці паверх, а там — малыя, хлопцы-падлеткі... Кураць, вядома, падлогу заплявалі, ды яшчэ маю сцяну мелам распісалі... Спынілася, абвела ўсіх выразным позіркам і спакойна сказала: «Калі вы далей — літаратурнае аздабленне» яшчэ раз (зноў яго ж) што-небудзь (...) намаляваць... А за тое, што накурцілі ля маіх дзвярэй, наогул зараз...». Раніцай, калі я бегла ва ўніверсітэт, мяне чакала насценнае павадзіленне (белай крэйдай па цёмна-зялёнай фарбе): «Цёткача, вы нам вельмі спадабаліся! Што-о-о? Тут мяне скасіў смец!»

Некалькі дзён я не адважвалася змыць гэты надпіс — нада та ён мне настрой узнімаў. Аднак пакуль мыла, думала, што ў наступны раз трэба быць больш... жорсткай, без намеру на хі-хі і ценю дабрыні ў вакач... Праўда, наступнага разу не было — сценка доўга заставалася чыстай.

Напэўна, можна і дамаўляцца, і сюсюкаць. Але толькі пасля таго, як сусед уцяміў, што ты — не цюця. І калі што, прозвішча пытацца не будзеш. Супраць лому — сам ведаеш...

Святлана БАРЫСЕНКА

ТУДЫ ЦІ СЮДЫ?

«Фішкай» пешаходных вуліц у гістарычных цэнтры Віцебска сталі ўказальнікі, ля якіх з задавальненнем цяпер фатаграфуюцца які гараджане, так і турысты. На ўказальніку, які павінен паказваць як прайсці да музея Шагала, з'явіўся надпіс «Сюды», а на тым, што «глядзіць» у бок гатэля «Эрыдан», — «Туды». Такім чынам, напэўна, аўтары ідэй вырашылі бестаратна папулярназваць беларускую мову.

У гарычанкам пакуль што каментарыяў на тэму напісаў не даюць. Але адначаслі, што пры ўсёй нестандартнасці ідэй ўказальнікі ў першую чаргу павінны дапамагаць прыездным хутэй знаходзіць патрэбныя аб'екты.

Што датычыцца іншых «фішак», закаханым і не толькі вельмі спадабаўся віцебскі аналаг «Чыжыка-пыжыка». Вядома, што ў Санкт-Пецярбургу на беразе ракі Фантана ёсць помнік той самай птушцы, якая «піла гарэлку». На каменным беразе ракі Віцьбы, у гонар якой абласны цэнтр атрымаў назву, з'явіўся намалёваны чырвоны павіўнік. Цяпер многія ў Віцебску скажуць, што фота на яго фоне абавязкова прынесе ўдачу.

А яшчэ народ вельмі любіць фатаграфавання і сяньны будынка былой дзіцячай бібліятэкі імя Крупскай. Там невядому мастак намалёваў над старой лясвіцай дворніка, які ганяе кошак... Адна з кошак у зубах трымае кацяня. Удалося высветліць, што аўтар гэтага фасаднага роспісу — вельмі адораны малады віцебскі мастак, які сабе не адрішчуе ў якасці стваральніка жывапіснай кампазіцыі. Як раскажалі жылцы суседніх дамоў, калі дваровыя хулгані палсавалі гіганцкую карціну, работнікі ЖКФ старана яе адмылі. Нават нягледзячы на тое, што малюнак на сцяне не быў афіцыйна ўзгоднены з адпаведнай інстанцыяй. Прыгожа ж!

Александр ПУКШАНСКІ.

ЗОНА ДАРАВААННЯ, або «Каб не падвор'е, то мяне б не было ўжо ў жытых...»

НА падвор'і Свята-Елізаўецкага манастыра, што за 30 кіламетраў ад Мінска, здараецца невярагоднае... Здавалася б, безнадзейнай алкаголікі і наркаманы, большасць з якіх страціла не толькі жыллё, але часам і чалавечае аблічча, пад царкоўны зван мяняюцца на вакач...

«А ўСЁ 3-ЗА ТАГО, ШТО БОГА ў СЭРЦЫ НЕ БЫЛО»

Пад цікаўнымі поглядамі жыхароў Лысай гары, якія чакалі на прыпынку аўтобус на Мінск, крочу ў бок шыльды з надпісам «Манастырское падвор'е». Фермы, гаражы, а за імі — сімпатычны дамок каля якога цвітуць чырвоныя ружы. А вось і адна з сясцёр падвор'я — маці Любоў, якая ўжо другі год нясе тут паслухмянаства.

Пакуль мы знаёмліліся і кармілі дэкартаўнага трусіка старэйшай сястры падвор'я маці Марфы, каля фантанчых, што за некалькі крокаў адсюль, з'явіўся барадаты дзядуля з рыдлёўкай.

— Гэта брат Алег (імёны зменены на этычных прычынах), — ловіць мой позірк маці Любоў.

«Каб не падвор'е, то мяне, пэўна, не было б ужо ў жытых... А ўсё 3-за таго, што Бога ў сэрцы не было. Ледзь толькі якая непрыемнасць, адрозы за чарку — а п'янаму ж і мора па калена...»

— Як вы сюды трапілі? — спрабую завесці размову. Але той бачыць не чуе, моўчы працягвае займацца сваёй справай. Праз колькі секунд падймае галаву і кажа: — У 2009-м жонка памерла. А я з суму запіў, месцыца 4 квасы, не прасыхаючы. Даліўся да такой ступені, што зранку прачынаюся, выпіваю шклянку — і ўжо нічога не трэба. Усё, што было, прапіў. Застаўся, як кажуць, без кала і двара. Вось і прыйшоў на падвор'е. Жонка ў мяне залатая была, а я... Эх... 32 гадоў толькі 11 па-сапраўдному з ёй пражыў. Увесь астатні час бадзёўся па зонах.

17 гадоў у суккулнасці правёў на нарах і брат Сяргей, які даглядае на падвор'і курэй. Як і ўсе тут, ён памыляўся, падаў, уставаў, зноў падаў і зноў уставаў.

У такім інтэрнаце жывуць браты.

— Хачу жыццё пачаць з белага ліста, — працягвае ён. — Пакуль, дзякуй Богу, атрымліваецца. Пляц гадоў ужо на волі... А падвор'е — гэта дзіва. Дзе б вы яшчэ ўбачылі такога: льячыць параса, на ім кот, а побач — сабакі? Я — нідзе. З самага дна падняўся і Віктар — былы ваенны з адным вокам (другое выкалалі падчас п'янай бойкі). Ён жыве і працуе на падвор'і практычна з дня яго заснавання, больш як 10 гадоў, і нікуды не збіраецца сыходзіць.

— Тут мой дом, а старэйшую сястру падвор'я маці Марфу лчы сваёй маці. Ведаеце, я вельмі позна прыйшоў да Бога. Калі б гэта адбылося раней, то, перакананы, маё жыццё складалася б з усім па-іншаму. Але Бог і так міласціўны, я тут працую ў свечанай майстэрні, спляваю ў хоры, іграю ў манастырскім тэатры, нават дачка ад мяне не адмовілася і час ад часу прыводзе...

Каб не падвор'е, то мяне, пэўна, не было б ужо ў жытых... Гарачы быў, неспакойны, лезь куды не трэба. А ўсё 3-за таго, што Бога ў сэрцы не было. Ледзь толькі якая непрыемнасць, адрозы за чарку — а п'янаму ж і мора па калена...

«МНОГІЯ ПРЫХОДЗЯЦЬ, КАБ ПЕРАЗІМАВАЦЬ»

Паводле слоў старажылаў, не толькі яны, але і само падвор'е за 10 гадоў змянілася да непазнавальнасці.

— Калі я прыехаў сюды, тут адзін кароўнік разбураны стаў, і больш нічога, — распавядае Віктар. — Там і спалі, пакуль не пабудавалі фермерскія дамкі ды трохпаверховы інтэрнат з усімі выгодамі.

Дагэтуль летам ніколі столькі людзей не было... Таму, як толькі з'явіцца магчыма, пачнём будаваць яшчэ адзін жылы дом...

— Маці Любоў, няўжо тут усё так сонечна і кожны, хто б ні прыйшоў на падвор'е, выпраўляецца? — Безумоўна, не. Я ні ў якім разе не збіраюся ідэалізаваць нашых братоў. Многія прыходзіць выклічана для таго, каб перазімаваць у цёплым месцы.

Ёсць і такія, што выдатна працуюць, моляцца, але, як толькі заробіць якую капець, просяцца ў свет (так яны называюць горад). Маці Марфа кажа: «Не едзь, не бласлаўляю». На жаль, слухаюцца не ўсе... Хітруюць, падманваюць...

— Вось і сёння зраніў адзін брат адрасіўся да зубнога. Але і гадзіны не прайшло, як патэлефанавалі сёстры з манастыра, сказалі, што бачылі яго ўжо з сабульнікам... Ён думаў, што за месяц-два, якія правёў на падвор'і, змяніўся і зможа супрацьстаяць сплускам, але не так усё проста... Каб пазбавіцца ад дрэнных звычак, трэба не адзін год і вялікая сіла волі. Здраецца, што брат сыходзіць, брудам цябе абалье. Пасля паг'е тыдзень, і прыяздзе назад на падвор'е: «Даруйце, вазміце мяне зноў». Бяром... Недазмна нас бацьшошка называе зонай даравання. Выгнаць брата — усё роўна, што аддаць яго ў рукі ворагу. Самая моцная наша зброя — што мы глядзім на гэтых людзей не як на былых зланычцаў, грэшнікаў, а як на хворых, якім патрэбна дапамога. А хворага чалавека з-за таго, што ў яго крывацёк, вьж не будзеце выганяць з балчыні... Вось і мы нікога не выганяем. І спачатку гэтым карысталіся, але пацху сітуацыя стала мяняцца...

Сёння браты, якія жывуць на падвор'і не адзін год, самі не церпяць, калі нехта выпівае. А станочы прыклад, як аказалася, таксама

Спектакль «Прыгоды Піоніка на Лысай гары». У галоўных ролях — брат падвор'я і маці Марфа.

заразны. Многія кідаюць паліць, перастаюць маюццацца. «Калі вакол цябе ніхто наогул дрэннага слова не скажа, толькі ты адзін, то такі сорама адольвае», — так патлумачыў змены ў сабе адзін з іх.

Здзіўляю мяне сваімі разважаннямі і малады хлопцы, які працуе на падвор'і паварам: «Маліты і службы вельмі моцна мяне ўмацавалі. Я зразумеў адно: калі ў цябе была нейкая жарсць — не варты зноў пачынаць, нават адзін грам, каб падтрымаць кампанію. На падвор'і мне піць не хочацца зусім, але ў свет вярзіджае баюся: не ведаю, ці спраўлюся. Таму пажыву пакуль тут. А далей... Пашанца — ствару сям'ю, а можа, пайду ў махані»...

«ПАСЛЯ ПРАЦЫ ЖЫЦЦЯЮЦЬ СЯБРОЎКУ ШУКАЮЦЬ»

На падвор'і браты вучацца не толькі працаваць, але і маліцца.

— Прыходзіць жа да нас людзі, якія нават перахрысціцца не могуць, — кажа маці Любоў. — Мы іх далучаем да духоўнага жыцця. Усе браты вельмі любяць нашага бацьшоку Андрэя Лямяхонка. Колькі гадоў таму ён даў ім новае паслухмянаства — кругластучна па чарзе чытаць Псалтыр. Дагэтуль яны гэтую кнігу ніколі не бачылі. Але чытаюць... І, ведаеце, у некаторых шкарлупіна пачала трэскацца і амярцвела душа ажывае. А як кажа айцец Андрэй, калі хоць адзін з братоў пачаў жыццё з чыстага ліста — значыць, мы рухаемся ў правільным кірунку.

Далёка не ўсе насельнікі лічаць падвор'е сваім пастаянным домам. Многія, пераважна маладзейшыя, мараць вярнуцца да нармальнага жыцця ў свет. Таму пасля працы і вечаровай маліты вучацца сабе ў інтэрнаце сяброўку жыцца.

— Вось нядаўна адзін брат узяў жанчыну з двума дзецьмі, — распавядае маці Любоў, — Перадзетка да яе ў Мінск, працуе... Госпады, дапамажы, няхай у яго ўсё будзе добра. Яны ўсе хочучь жаніцца. Але многія разумеюць, што гэта пройдзены этап.

Мінулае «горкае» жыццё, яе не круці, накладае на братоў свой адбрат. Бяззвычайна фізічна слабыя, яны і выглядаюць на 20 гадоў старэй за свой біялагічны ўзрост. Але ў асоб-

ных — у прыватнасці, у 35-гадовага Аляксандра — надзвычай інтэлігентны выгляд. Тое, што ён моцна піў, выдалі толькі вусны і рукі, якія дрыжэлі, калі гаварыў са мной. Яшчэ два тыдні таму гэты чалавек, які калісьці скончыў інстытут, збіраўся ставіць на сабе крыж.

— Я зразумеў, што ў мяне сын, жонка, але нічога не мог з сабой зрабіць. Жонка сказала, што будзе падаваць на развод, і бацькі ледзь не сілай прывезлі мяне сюды. Падвор'е, сапраўды, святое месца. Я пачаў маліцца. І вось на днях іду са спеводзі і вачам сваім не веру: гляджу — жонка стаіць. Абяняліся, папалкалі. Вырашылі, што я тут яшчэ пажыву, умяцоўся духоўна і пасля вярнуся ў сям'ю, змяню месца працы.

Яшчэ аднаго брата нядаўна прывезла маці. Ён пабыў два дні, а на трэці дзень з'ехаў. Бо жанчына, з якой ён разам піў, не давала яму спакою, штодзень тэлефанавала.

— Сабраў рэчы і пайшоў у асяродак, які яго забівае, — уздымае маці Любоў. — Вы б

ведалі, як мы не хацелі яго адпусціць... Але ж падвор'е не турма: тут нікога не трымае сілай. Родныя даведваліся, плакалі, але што ж зробіш. Прыдзе заўтра, праз год, мы зноў яго прыемем. Дзверы падвор'я ні за кім не зачыняюцца на замок... ○ ○ ○

Пра сваё мінулае большасць братоў узгадала неахвотна, таму многія падрабязнасці даведвалася ад сясцёр. У кагосьці пілі бацькі, нехта вырас у дзіцячым доме, некаторыя не змагі перажыць развод. У аднаго абодва сыны загінулі ў Афганістане, а жонка не вытрымала гэтага, звар'яцела і памерла. Яшчэ адзін дзівак выжыў у аўтамаві, якія забрала ў яго сям'ю... З думкамі пра чужыя лесе, ад якіх сэрца сіскаецца, вяртаюся назад. Каля адной з гарадскіх перапоўненых сметніц на вочы трапляецца стары ў замурзанай куртцы з чужога пляча. Якое гора топіць ён на дне стакана, невядома. Але ж у яго таксама ёсць шанец на другое жыццё. Таму падыходжу і пытаюся: «Пра манастырское падвор'е чулі?».

Надзея ДРЬІЛА, фота аўтара і з архіва Свята-Елізаўецкага манастыра.

ОАО «Гомельоблрелклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Труд» (продавец) извещает о проведении 23 июля 2012 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

№ лота	Наименование	Адрес объектов	Начальная цена продажи объекта, с учетом НДС, бел. руб.	Начальная цена продажи имущества одним лотом	Задаток, с учетом НДС, бел. руб.
1	капитальное строение – здание производственного корпуса (инв. № 005)	г. Речица, ул. Урицкого, 47	963 455 868	1 013 321 988	100 000 000
	котельная (инв. № 005-1) с инвентарным номером 340/С-27308, площадью 953,0 кв.м		12 896 400		
	здание проходной (инв. № 037а)		3 524 400		
	деревянный туалет (инв. № 06)		4 058 400		
	деревянный забор (инв. № 03)		1 995 600		
	забором из сетки рабица (инв. № 04)		1 626 000		
	металлическими воротами (инв. № 02)		4 182 000		
	асфальтовым покрытием (инв. № 05) с инвентарным номером 340/С-294111, площадью 8,7 кв.м		16 344 000		
	водопроводная сеть (инв. № 055)		260 400		
	канализационная сеть (инв. № 056)		2 928 000		
	береза (инв. № 9009)		90 000		
	береза (инв. № 9010)		96 600		
	ель (инв. № 9006)		242 400		
	ель (инв. № 9005)		248 400		
	ель (инв. № 9007)		109 080		
	ель (инв. № 9008)		109 080		
	каштан (инв. № 9001)		113 280		
каштан (инв. № 9002)	126 000				
каштан (инв. № 9003)	130 800				
каштан (инв. № 9004)	132 000				
яблоня (инв. № 9013)	105 240				
яблоня (инв. № 90115)	105 240				
яблоня (инв. № 90111)	107 880				
яблоня (инв. № 9012)	109 080				
яблоня (инв. № 9014)	110 520				
яблоня (инв. № 9016)	114 600				

ИМУЩЕСТВО РЕАЛИЗУЕТСЯ ОДНИМ ЛОТОМ!
Продавец: Открытое акционерное общество «Труд», 246022 г. Гомель, ул. Советская, 39

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота.
Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет Продавца (Открытое акционерное общество «Труд») р/с 3012300240015 в Отделении № 314 г. Гомель головного филиала по Гомельской области ОАО «Белинвестбанк», код 151501768, УНП 400062954 ОКПО по 20 июля 2012 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Гагарина, 20, каб. 2-16, г. Гомель по 20 июля 2012 года в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения.

К заявлению прилагаются следующие документы: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на расчетный счет, указанный в извещении (информационном сообщении); индивидуальный предпринимателем – копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации; юридическим лицом – доверенность, выданная представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), а также копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица; иностранным юридическим лицом, иностранной организацией, не являющейся юридическим лицом, созданной в соответствии с законодательством иностранных государств, иностранных государств и их административно-территориальными единицами в лице уполномоченных органов, международной организацией – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов, выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство статуса юридического лица в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией; представителем иностранного инвестора – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности иностранного инвестора, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, без нотари-

Дополнительная информация по телефонам организатора аукциона: 8 (0232) 74 17 34, 74 89 64 и на сайте gomeloblreklama.by

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА
Продавец – Раковский сельский исполнительный комитет Воложинского района Минской области

Лот	Наименование предмета аукциона	Характеристика предмета аукциона	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей
1	Земельный участок в агропоселке Раков, улица Набережная, 26 площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085715642000020. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеется природный газ, подъезд, электричество	42 000 000	4 200 000
2	Земельный участок в деревне Михалово, участок № А3 площадью 0,1950 гектара	Кадастровый номер участка 622085711601000189. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Новый район застройки.	15 000 000	1 500 000
3	Земельный участок в деревне Дубоши площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085705601000069. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеется асфальтированный подъезд, водопровод в деревне, расстояние от Ракова 10 километров	18 000 000	1 800 000
4	Земельный участок в деревне Сидоровцы площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085717101000074. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеется электричество, подъездные пути. Удаленность от Ракова 7 километров	12 000 000	1 200 000

Продажа земельных участков производится гражданам Республики Беларусь постоянно проживающим на территории Республики Беларусь или приравненным к постоянно проживающим в соответствии с законодательными актами Республики Беларусь. Аукцион состоится 14 августа 2012 года в 14.00 по адресу: Витебская обл., Лепельский р/н, аг. Боброво, ул. В. Маргевич, д. 9. Заявления от граждан Республики Беларусь на участие в торгах принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Витебская обл., Лепельский р/н, аг. Боброво, ул. В. Маргевич, д. 9. Последний день приема заявлений 8 августа 2012 года. Для участия в аукционе необходимо предоставить копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенную доверенность, а также предъявить паспорт или иной документ, удостоверяющий личность и копии платежных документов, подтверждающих уплату задатка.

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для индивидуального жилищного строительства в д. Горовые, д. Завадино, д. Заславки, д. Несино
Организатор: Бобровский сельский исполнительный комитет

Лот	Месторасположение земельного участка, его площадь и кадастровый номер	Целевое назначение земельного участка	Условия и ограничения, инженерно-геологические условия	Расходы по подготовке и изготовлению документации	Начальная цена, рублей	Сумма задатка, рублей
1.	д. Горовые, площадь 0,1497, кадастровый номер 222782501801000013	Для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома)	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Островки)	2708810	15 000 000	1 500 000
2.	д. Завадино, площадь 0,2200, кадастровый номер 222782503301000037	тоже	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Мугирино) 6. Охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 В	1323170	1 000 000	100 000
3.	д. Заславки, площадь 0,2013, кадастровый номер 222782504701000033	тоже	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Урода)	2043511	10 000 000	1 000 000
4.	д. Заславки, площадь 0,1663, кадастровый номер 222782504701000034	тоже	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Урода)	2334175	15 000 000	1 500 000
5.	д. Заславки, площадь 0,2165, кадастровый номер 222782504701000035	тоже	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Урода) 6. Охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 В	3045644	3 000 000	300 000
6.	д. Несино, площадь 0,2126, кадастровый номер 222782507101000058	тоже	2. Водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос (озеро Несино) 6. Охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 В	1109297	1 000 000	100 000

* Инженерно-геологические условия будут определены на стадии производства проектно-изыскательских работ.
1. Аукцион состоится 14 августа 2012 года в 14.00 по адресу: Витебская обл., Лепельский р/н, аг. Боброво, ул. В. Маргевич, д. 9. Заявления от граждан Республики Беларусь на участие в торгах принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Витебская обл., Лепельский р/н, аг. Боброво, ул. В. Маргевич, д. 9. Последний день приема заявлений 8 августа 2012 года. Для участия в аукционе необходимо предоставить копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенную доверенность, а также предъявить паспорт или иной документ, удостоверяющий личность и копии платежных документов, подтверждающих уплату задатка.
2. Заявления от граждан Республики Беларусь на участие в торгах принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 по адресу: Витебская обл., Лепельский р/н, аг. Боброво, ул. В. Маргевич, д. 9. Последний день приема заявлений 8 августа 2012 года. Для участия в аукционе необходимо предоставить копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенную доверенность, а также предъявить паспорт или иной документ, удостоверяющий личность и копии платежных документов, подтверждающих уплату задатка.
3. Сумма задатка перечисляется до подачи заявления на расчетный счет 3641319011010 в ЦБУ № 211 филиала № 214 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Лепель, ул. Гагарина-1, МФО 660, УНП 300039760.
Получатель – Бобровский сельский исполнительный комитет.
4. Не допускается начало торгов по начальной цене.
5. Оплата стоимости предмета аукциона, расходов по организации и проведению аукциона, расходов по подготовке и изготовлению документации, расходов на публикацию в средствах массовой информации, подлежащих возмещению победителем, осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.
6. Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомиться с документами и земельным участком в натуре.
Контактные телефоны: 8 (02132) 2 91 38, 2 91 45; 8(029) 133 31 02.

Уходни гараскоп на наступныя тыдзень

АВЕН. Ёсць чым ганарыцца, аднак не варта спакушацца: сваімі бліскучымі поспехамі і дзясяняміныя вы яшчэ не заслужылі сусветнага прызнання на усё астатняе жыццё. Зноў і зноў дзвядцятка збірацца з сіламі, звязваюць сябе вузлом, заціхаюць у кулак волю, увогуле — рабіць усё, што належыць, каб дасягнуць царговай вышыні.

ЦЯПЛЕЦ. Сітуацыя на працы будзе складаная. Атрымаеце шанс быць убачанымі, пачутымі і нават зразуметымі. Справы, звязаныя з працай, будуць давацца лёгка, а любыя праблемы адступяць на задні план. Неабходна сабрацца з сіламі і прыняць важнае рашэнне, якое паўплывае на далейшае развіццё.

БЛІЗНЯТЫ. Надавайце асабліваю ўвагу стасункам з патрэбнымі і ўплывовымі людзьмі. Можна пацешыць нечаканае прызнанне вашых прафесійных паслуг вялікімі свету гэтага. Для ўпэўненасці ва ўласных сілах спатрэбіцца дапамога блізкага сябра, ён не зробіць усё за вас, але дапаможа пераканацца, што вы і самі здольныя справіцца з любой справай, галоўнае — правільна выбраць кірунак.

РАК. У аўторак перад вамі могуць адкрыцца новыя далейшасці. Справы на працы ідуць паспяхова. Але не варта спыняцца на дасягнутым, самы час вызначыць планы і праекты на найбліжэйшую будучыню. Сваякам спатрэбіцца падтрымка і фінансавая дапамога. Надаць больш увагі дзецям. Паспрабуйце як мага менш распавядаць пра свае планы — гутаркі на гэтую тэму могуць павярнуцца супраць вас.

ЛЕУ. На пачатку тыдня паспрабуйце не выступаць публічна з новымі ідэямі і геніяльнымі прапановамі. Калі вырашыце вылучыцца такім чынам, вас могуць няправільна зразумець. Не варта ствараць сабе лішніх праблем, у гэтыя дні лепш трымацца больш сіцпла. У чацвер і пятніцу вы даведзецеся шмат навін. Давядаецца пераглядаць некаторыя мэты і прыняць іх, у сувязі з чым зменіцца ўспрыманне навакольнай рэчаіснасці.

ДЗЕВА. Сёння вы зноў апынуліся на роўнях. Сяроддзёцца і паспрабуйце аб'ектыўна ацаніць свае праблемы. Памятайце, што перад рашучым кірком неабходны паўнаватарскія адпачынак. Вазьміце хоць бы невялікі адпачынак, адгуг. Гэта дапаможа страсянуцца і знайсці выйсьце з сітуацыі, якая стварылася. Нават кароткія вандруцы прыносяць разнастайныя уражанні, вы даведзецеся шмат новага і цікавага.

ШАЛІ. На пачатку тыдня лепш не даймаць сябе лішнімі нагрузкамі на працы, а прысвяціць час планаванню дзейнасці на найбліжэйшыя дні. Не фарсіруйце падзеі і не спрабуйце паспець зрабіць дзесяць спраў адначасова. Могуць паўстаць нейкія акалічэнні, якія будуць скоўваць вас, паспрабуйце кантраляваць дзеянні.

СКАРПІЁН. Калі паспрабуеце надаць вашаму абліччу крыху больш элегантнасці, то падсвядома выклікае прыхільнасць да сябе нават вашых супернікаў. На пачатку тыдня будзеце вельмі асцярожнымі, суразмерваючы свае сілы і магчымасці з прапанаванымі акалічэннямі, у адваротным выпадку можа апынуцца пад пагрозай бездакорнасць рэпутацыі.

СТРАЛЕЦ. Будзеце асабліва ўважлівы нават да самых малаважных змен на працы, бо разумная пільнасць яшчэ нікому не пашкодзіла. Будзе досыць складана ўрэгуляваць адносіны з нейкім даўнім партнёрам. Усе важныя службовыя пытанні паспрабуйце вырашыць да пятніцы. Прыглядаецца да паводзін партнёраў і будзеце гатовыя да таго, што яны ажыцвяляць тое, што даўно збіраліся, але дагэтуль замоўчвалі.

КАЗЯРО. Тыдзень дасць час на ўсведамленне і выпраўленне памылак і пралікаў, зробленых у нядаўнім мінулым. Прызнайце сябе сабе, што некаторыя вашы рашэнні былі занадта экзцэнтрычнымі і не заўсёды прадуманымі. Паспрабуйце змяніць сваю гандарыстацыю, прыслушайце і пачуць патрабаванні кіраўніцтва, і тады справы пойдуча на лад. Паспрабуйце таксама ўлівацца ў часавыя рамкі, выключце спазненні.

ВАДАЛЕЙ. Не так даўно вы прынялі важнае рашэнне, і яно ўжо аказвае спрыяльны ўплыў на дзелавыя магчымасці. Адмоўцеся ад чужых і неабавязковых спраў. Няма ніякага сэнсу займацца планаваннем, дзейнічаючы ў залежнасці ад абставін, якія склаліся, разлічваючы на інтуіцыю і дзелавы нох.

РЫБЫ. У партнёрскіх адносінах будуць змены ў лепшы бок, магчымыя сумесныя дзелавыя паездкі. Можаце даведацца важныя навіны ад блізкага чалавека. Верагодныя сваркі і непаразуменне з боку сваякоў: не перажывайце, праблемы будуць вычарпаны ўжо на наступны дзень. У канцы тыдня непаздана браць удзел у якіх бы там ні было сумнеўных прадпрыемствах і давяраць незнамым людзям.

ЗАРАБЛЯЮЧЬ І НА КАЦЯНЯТАХ

Сёлета рэпетытары Віцебшчыны, якія аказваюць свае паслугі легальна, заплацілі падаткаў на агульную суму 50 мільёнаў рублёў. І гэта толькі за першыя пяць месяцаў. У вобласці афіцыйна рэпетытарствам займаюцца 150 чалавек. Для параўнання, паводле інфармацыі падаткавікоў, вырошчваннем і здачай сельскагаспадарчай прадукцыі займаюцца больш за 150 грамадзян, музыкае абслугоўванне ўрачыстых мерапрыемстваў, паслугі тамады, фотаздымку ажыццяўляюць 65 грамадзян. 40 прадпрыемальных жыхароў вобласці займаюцца рэалізацыяй кацянят і шанюкоў ад кашак і сабак, якіх утрымліваюць дома. Апошняя папоўніла суму 6 мільёнаў рублёў. Большасць жа падаткаў пастанупае ад тых, хто гандаец на рынках. І такіх у вобласці больш за 2,4 тысячы чалавек. Ад іх у бюджэт пастанупіла 942 мільёны рублёў падаткаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

АГАРОДЖА — ПРЫЧЫНА СМЕРЦІ

У вёсцы Гарадзішка Докшыцкага раёна загінуў малады матацыкліст. А першай гадзіне ночы 20-гадоваы мясцовы жыхар, кіруючы матацыклам без вадзіцельскага пасведчання, выехаў за праезную частку. Матацыклі наляцеў на агародку і перакруціўся. Хлопец загінуў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества и стоимость	Лот № 1. Изолированное помещение инв. № 200/D-13560, расположенное по адресу: г. Витебск, ул. Володарского, 96-3. Стоимость 299 000 000 рублей.
Собственник (владелец) имущества	ВКМУП «Заря» (г. Витебск, ул. Леонава, 24, УНП 300200317).
Место (адрес), дата и время проведения торгов	Хозяйственный суд Витебской области г. Витебск, ул. «Правды», 32 24 июля 2012 в 11.00
Справочная информация	Хозяйственный суд Витебской области 210101, г. Витебск, ул. «Правды», д. 32, каб. 324 http://vitebsk.court.by Судебный исполнитель Халков Дмитрий Вячеславович, тел./факс: 80212491342, 80291502410 Старший судебный исполнитель Бородин Алексей Александрович, тел. 80212491340

1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством.
2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 3642903002094 в 200 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 635, УНП 300007670. Минимальная величина первого шага торгов – 5% стоимости лота.
3. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009. № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Нерудпром» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже объектов недвижимого имущества, расположенных по адресу: Минская область, Минский р-н, севернее д. Захаричи, в составе:

Лот № 1: корпус промывки (здание специализированное иного назначения инв. № 600/С-59848), об. пл. 2211,7 кв.м. Начальная цена с НДС (снижена на 75 %) – 590 700 000 бел. руб. Площадь земельного участка – 0,2241 га (предоставлен продавцу на праве постоянного пользования). Объект обременен договором аренды.

Лот № 2: корпус вторичного дробления (здание специализированное иного назначения инв. № 600/С-59846), об. пл. 1284,8 кв.м. Начальная цена с НДС (снижена на 75 %) – 361 800 000 бел. руб. Площадь земельного участка – 0,2240 га (предоставлен продавцу на праве постоянного пользования).

Задаток 10% от начальной цены лота перечисляется на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015, Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 24.05.2012.

Аукцион состоится 16.07.2012 в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 13.07.2012 до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

Песню бярыце з сабой

СПАДЧЫНА

Гэтую песню, як і «Мой родны кут», мусяць ведаць кожны беларус. Ведаць і спяваць на грамадзе і за бяседым сталом, у родным краі і далёка за яго межамі. Спяваць, каб быць улучнасці з роднай зямлёй, з яе святланосным духам, каб годна несці слаўнае імя беларуса і ганарыцца ім.

Янка Купала ствараў верш у лёсавызначальны для Беларусі час. Ішоў 1918 год. Паўсюль адбываліся сацыяльна-палітычныя зрухі. Усё мянялася наўкол. Вечнай заставалася толькі родная зямля — непаўторныя краявіды. У суладнасці з імі растуць і дзейнічаюць людзі. Яны арганічна ўваходзяць у наваколнюю прастору, становяцца яе неад'емнай часткай. І родная зямля поўніць духам і справамі людское існаванне.

Верш «Спадчына» зачукаў прысягаю і для паэта, і для яго сучаснікаў, наступнікаў. Ігар Лучанок гэтую прысягу зрабіў духоўным гімнам, які яркім меладызмам, змайшайнай насычанасцю моцна ўздзейнічае на грамаду, маюе яе духоўны стан і родніць з наваколлем.

Адраза пасля ўзнікнення новы вакальны твор «Спадчына» Янкi Купалы і Ігара Лучанка атрымаў шырокае прызнанне. У 1972 годзе ён адзначаны 1-й прэміяй на Усеаюзным конкурсе савецкай песні ў гонар 50-годдзя ўтварэння СССР. А ў наступным годзе за выкананне гэтага твора Віктар Вуячыч атрымаў Вялікі прыз на Міжнародным фестывалі беларускай эстраднай песні, што адбываўся ў Токіа. Песня «Спадчына» трывала замацавалася ў рэпертуары ансамбля «Песняры», і ён адказаў нёс яе па планеце, абджаючы патрыятычныя пачуцці слухачоў.

Верш Янкi Купалы Музыка Ігара Лучанка

Ад прадзедаў спакоп вякоў Нам засталася спадчына; Памі сваіх і чужакоў Яна мне ласкай матчынай.

Прыпеў: *Аб ёй мне баюць казкі-сны Вясянны праталіны, І шлешце лесу верасны, І у полі доўга апалены.*

Прыпеў: *Аб ёй мне будзіць успамін На ліле бусел клёкатам І той стары амшлы тын, Што лёг ля вёсак покатам.*

Прыпеў: *Жыве з ёй дум маіх сям'я* І сніць з ёй сны няздвоены... Завецца ж спадчына мая Усяго Старонкі Роднаю. *Апошні прыпеў паўтараецца.*

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН.

Утэрныя прадставіцельствам Белгосстраха по Заводскому району г. Минска бланки страховых полисов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу 2РН, 2РП серии БЛБ №№ 0248666, 0149574 считать недействительными.

20 июля 2012 г. в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Полесьежирстоль».

Повестка дня:
1) О приобретении акций собственного выпуска на баланс общества.
2) О совершении сделок общества.
Место нахождения ОАО «Полесьежирстоль»: г. Брест, ул. Базановой, 19. Место проведения собрания: г. Брест, ул. Базановой, 19. Время регистрации в день проведения собрания с 11.30 до 12.00. При себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера – доверенность). С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 10.07.2012 г. (с 10.00 до 16.00) по месту нахождения общества. Совет директоров.

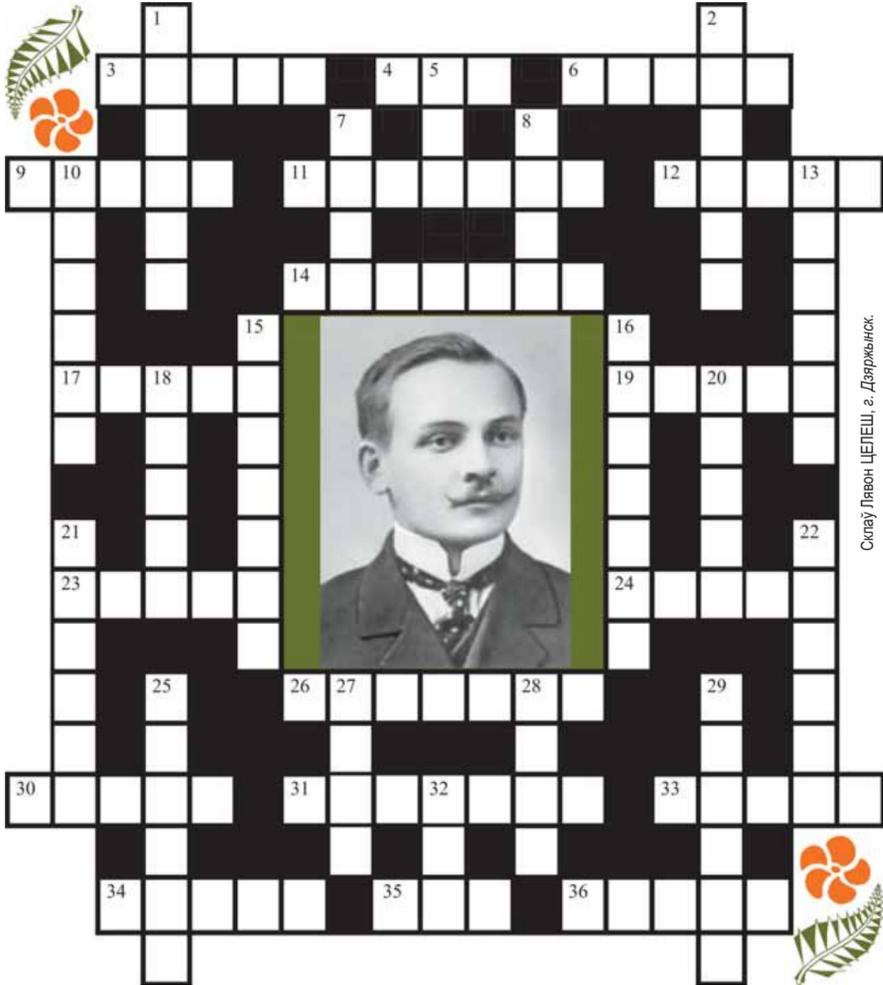
И Н Ф О Р М А Ц И Я О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА БЕЗ УСЛОВИЙ ПРАЩЕНОГО В ДОХОД ГОСУДАРСТВА

Адрес объекта и его наименование	Здание склада запчастей. Общая площадь 362,8 кв.м, год постройки 1966. Объект расположен по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Молодечная, 25/2. Начальная цена: 473 668 000 белорусских рублей. Шаг аукциона в размере 5% от предыдущей цены. Лесопильный цех. Общая площадь 342,4 кв.м, год постройки 1977. Объект расположен по адресу: Минская обл., г. Молодечно, ул. Молодечная, 25/4. Начальная цена: 415 757 000 белорусских рублей. Шаг аукциона в размере 5% от предыдущей цены.

«ПЯСНЯР І ЦАР УСІХ ЦАРЭЙ»

Прывітаеца 130-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы

Па гарызанталі: 3. Агульны заглавак, пад якім газета «Звязда» надрукавала ў 1934 годзе шэраг вершаў Янкі Купалы («Абілася краіна...», «Выпраўляла маці сына» і інш.). 4. Імя, яким у гонар дзедз назвалі бацькі Луцэвічы свайго сына, будучага песняра. 6. «З чараўніцаю князь ... вара. \3 цёмнай сілаю дружбу вядзе». З верша Я. Купалы «Песня-казка». 9. «Як у ... купальскае, сонца. \Свой жывы аднаўляеш паглед». З верша паэта «Песня сонцу». 11. «Коціцца, ўеца далінкай ...». З верша «З летніх малонкаў». 12. У праваслаўнай царкве ўрачыстае манаскае абяцанне. 14. Назва першага зборніка паэзіі Я. Купалы, які выйшаў у свет у сакавіку 1908 года. 17. Цыкл мастацкіх твораў аднаго жанра. 19. Першы друкаваны твор паэта, які быў апублікаваны ў маі 1905 года ў газеце «Северо-Западный край». 23. «Вецер, лясун, русалка з вадзянікам. \Пушка, крыніца, ночка і ...». З верша Я. Купалы «Русалка». 24. «Песняры аба мне будуць песні складаць, \... будзе іх пець і мяне праслаўляць». З верша «Маладая Беларусь». 26. «Весела квеціца ў небе ... \Скрозь хмары-воблак свеціць». З верша «Наша моладзь». 30. Былы хутар на Лагойшчыне, які арадавала маці паэта, Бянігна; тут Я. Купала закончыў пісаць паэмы «Бандароўна», «Магіла льва», «Яна і я», камедыю «Паўлінка», драму «Раскіданае гняздо» і напісаў больш за сто вершаў. Цяпер тут дзейнічае філія музея «...». 31. «Надойдзе ж хай толькі ... \Мільёны па кветку бягуць». З верша «Заклятая кветка». 33. «Як вялікім вырас ... \Як стаў сяць сячыра, дбала». З верша Я. Купалы «А зязюлька кукавала...». 34. «Свабоднае ... ты, роднае ... \Зайграй ты смялей, вяселей». З верша «Роднае ...». 35. «Пясняр — слуга слугі ўсёй сямлі».

Сцяў Лявон ЦЕПЕШ, г. Дзяржынск.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ:

МАЛАКАВОЗ, ПІВАВОЗ, ВІАВОЗ...

Больш за паўтысячы паменшаных копіяў машын прадстаўлены ў Віцебскім краязнаўчым музее на выставе «Аўтамабіль на далоні». Вось ужо больш за чэцьць стагоддзя гэтыя мініяцюры мадэлі-копіі збірае віцебскі калекцыянер Леанід Ялаў. Што цікава, нямала машынак гэты апантаны свай спрайвай чалавек стварыў сам.

На выставе можна ўбачыць розныя мадэлі аўтамабіляў, якія вырабляліся ў розныя гады на тэрыторыі цяперашняй Садружнасці незалежных дзяржаў. Асаблівы інтарэс у наведвальнікаў выклікаюць машыны спецыяльнага прызначэння — ваеннай аўтаінспекцыі, газавай службы, дзяржаўнай паліцэйскай інспекцыі і іншыя. А вось ад прыгажосці так званых «членавозаў» (менавіта так у савецкія гады ў народзе жартам называлі шыкоўныя лімузіны чорнага колеру, на якіх вазілі кіраўнікоў савецкай краіны, членаў палітбюро) літаральна нельга вачэй адарваць. Каля мадэляў гэтых элітных аўта ёсць і фота кіраўнікоў ЦК КПСС, каб наведвальнікі ведалі, каго менавіта і ў якім лімузіне вазілі.

Аляксандр ПУКШАНСКІ. Фота аўтара.

Віншуем з 80-годдзем Аляксандру Васільеўну Жукоўскую. Жадаем здароўя, дабрабыту, цёплым, радасці ад родных і блізкіх. Дзеці, унукі, праўнукі.

У Міры пабіліся барон і герцаг

Бедны, але вельмі ганарысты герцаг, які не здольны аплачваць даўгі, аднойчы рапцінай выйшаў на вежу свайго замка і ў святле сонца, што толькі яшчэ прачыналася, пад сценамі ўбачыў безліч пік і штандараў. Гэта армія яго суседа-крэдытара — барона. Больш высакародны ў саслоўнай лясвіцы герцаг у чарговы раз адмовіўся заплаціць доўг. Цяпер барон прыйшоў з воймі. Не можаў заплаціць грашыма — плаці сваёй свабодой ці жыццём... Такі вольны закон сярэднявечча быў праілюстраваны падчас пастановачнага бугурту на II Міжнародным фестывалі гістарычнай рэканструкцыі «Спадчына вякоў», што днямі прайшоў у каля Мірскага замка.

Товы ісці ў наступ. Наш атрад выбег наперад, камандзір прыказаў рыктавацца да стэлу. У гэты час да нас хутка набліжалася пяхота герцага. Пры камандзе цяліцца я ўжо бачыў у дзясці метрах ад сябе шаломы і шчыты ворага. Стрэл. Мая страла грукнула ў чыйсь шалом. Далей лучнік хуценька аказалася ўжо ў тыле, як гэта і было заўсёды падчас бітваў. Нам пашчасціла. А бывала так, што лучнікі маглі аказацца паміж дзвюма арміямі — і, не зважаючы на іх, конніца рушыла наперад (прычым і сваёй, і чужай).

Паглядзець у вочы смерці

А дакладней — у шчыліну забрала ваара, які раз'юшана бяжыць на цябе. Пасля кожнага залпу артылерыі наш атрад лучніцкай павінен быў «абсыпаць» стрэламі тых, хто стаў за ўмацаваннямі. Для гэтага нам неабходна было выбегчы наперад войска, падрыхтавацца і выстраліць. Першыя гарматныя стрэлы тых, хто абараняўся, пачуліся да пачатку штурму, хаваючыся за сценамі. Тое і зразумела: які нормальны чалавек паспрабуе падняць галаву, калі ў ягоны бок страляюць не толькі буйныя бамбарды і марціры (па-сучасным гарматы і мінамёты), але і невялікая дванаццаціствольная гармата «Дванаццаць апосталаў» (можна лічыць прабабкі кулямётаў). Хоць адзін са ствалоў чамусці даў асечку (відаць, гэта быў Іуда), астатнія страшна рыпелі і стралілі адзін за адным. Прывідзі Мірскага замка пры гэтым, напэўна, папрачыналіся і ўхапіліся за зброю, думаючы, што ў чарговы раз абстоіць хочучы захапіць. Аднак пасля трэцяга залпа, калі частка ўмацаванняў была разбурана, абаронцы пачалі выходзіць за сцены і збірацца для контратакі на нас. За шэрагамі сваёй воіў мы не ўбачылі, што вораг ужо быў га-

на ўдарыць свайго праціўніка па шчыце, што той зваліўся на зямлю. Аднак і першы ад магутага ўдару не ўтрымаўся на кані. Напужаны гледачы на хвіліну, пляснучы ў далоні, сціхі. Але абодва басстрашня вай вельмі хутка падняліся і працягвалі дубой.

Устаў раненька — і калі дровы

Я вам раскажу пра тое, як праходзілі турніры і баі. Аднак гэта толькі невялікая частка таго, чым даводзіцца займацца рыцару ў імправізаваным паходзе. Для таго, каб былі сілы на бугурты і іншыя бойкі, ваюру неабходна быць сытым і напоеным. Таму раматныя раматныя, але без побыту і тут нікуды. Успомніце сваю звычайную раніцу: усталі, умыліся, націснулі кіпчакну на найніку ці каварарцы і гэтак далей. Цяпер паглядзіце на раніцу рыцара: прагнуўся ад таго, што па табе проста гоісаюць туды-сюды мурашы; падняўся; выміўся паджоў гарачым сонцам; пад тым жа сонцам пачаў колаць дровы для таго, каб распаліць агонь і гатаваць ваду для гарбаты ды зварыць якой-небудзь кашы на сняданак і гэтак далей. Добра яшчэ, што ў нас ёсць дзяўчаты, якія ўмеюць рабіць на пасля, не дарэмна. Конны турнір атрымаўся на дзіва відовішчым. Рыцары не проста скакалі на канях, фаназырыста прышпорваючы тых, а біліся паміж сабою, забываючы аб усялякай небяспецы. Дарма, што копт былі тупыя. Асабліва ж жорсткім атрымаўся бой, калі адзін з верхніку змог так моц-

Даты Падзеі Людзі

1796 год — нарадзіўся (вёска Калюшычы, зараз Карэліцкі раён) Ян Чачот, беларускі паэт і фалькларыст. Працаваў у бюро па ўпарадкаванні архіваў князёў Радзівілаў. Адзін з арганізатараў і кіраўнікоў таварных студэнцкіх таварыстваў філаматаў і філарэтаў. У 1823 годзе заключаны ў Віленскую турму, у 1824-м сасланы на Урал, затым быў пераведзены ва Уфу, у Цвер. З 1833 года жывіў і працаваў на Лепельшчыне і Навагрудчыне. Збіраў і вывучаў беларускі фальклор. Аўтар балад, заснаваных на беларускім фальклору. Выдаў слоўнік беларускай мовы, 6 фальклорных зборнікаў «Вясковыя песенькі», у якіх змешчана каля 1000 беларускіх народных песень, прыказкі і прымаўкі. Пісаў вершы і крытычныя артыкулы на польскай мове. Памёр У 1847 годзе.

1807 год — на пачатку ліпеня Напалеон разграміў пры Фрыдландзе рускую армію, якая падтрымлівала Прусію. Баючыся катастрофы, Аляксандр I загадаў пачаць перамовы аб міры. Напалеон у гэты час знаходзіўся на беразе Нёмана, у мястэчку Тыльзіце. Руская армія і вартыя жалю рэшткі прускай стаялі на другім беразе. І вось 7 ліпеня на спецыяльна пабудаваным пасярэдзіне Нёмана плыцце адбылася першая сустрэча Аляксандра I і Напалеона. Самадзержцы каля дзвюх гадзін гутарылі сам-насам. У выніку гэтай і наступных сустрэч паміж Расіяй і Францыяй быў заключаны дагавор, які атрымаў назву Тыльзіцкі мір. Напалеона Тыльзіцкі мір узнізе на вяршыню славы і магутанасці, а імператара Аляксандра паставіў у цяжкае становішча, якое было выпраўлена толькі вынікамі вайны 1812 года.

1936 год — нарадзіўся (горад Орша) Анатоль Іванавіч Свірыдзёнак, беларускі вучоны ў галіне матэрыялазнаўства, акадэмік НАН Беларусі (1986), доктар тэхнічных навук, прафесар. Аўтар больш як 200 навуковых прац, у тым ліку 16 манаграфій, больш за 120 вынаходніцтваў. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1972) за распрацоўку тэарэтычных асноў стварэння фірыцённых матэрыялаў і канструкцый з палімераў і металаліпідэраў і ўкараненне іх у народную гаспадарку.

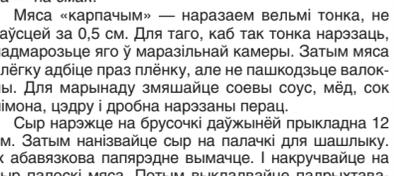
«Язэп Драздовіч (1888—1954), мастак, скульптар, этнограф, археолаг, педагог, адзін з заснавальнікаў беларускага нацыянальнага гістарычнага жыццялісцтва: «І фанатыкі, і вязбожнікі, — адной маткі дзеці — краінасці... Няма жывіць у краінасці. Нішто не жыве, не расце ў ані, нішто не жыве, не расце ў марозе. Толькі між анім і марозам усё расце, усё цвіце, развіваецца, красуецца».

Уладзіслава КУЛЕЦКІ.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ЧАСТУЙЦЕСЯ!

Незвычайныя шашлык
Спартрэцца: свініна (на 4 порцыі шашлык) — 400 г, сыр швэды — 100 г, соус соевы (для марынаду) — 2 ст. л., лімон (сок + цэдра, для марынаду) — 1 шт., мёввадкі (для марынаду) — 1 ст. л., перац чырвоны (маленькі, для марынаду) — 2 шт., зялёныя — на смак.
Мяса «карпачым» — наразаем вельмі тонка, не таўсцей за 0,5 см. Для таго, каб так тонка нарэзаць, падмарозце яго ў маразільнай камеры. Затым мяса злёгка адбіце праз плёнку, але не пашкоджайце валокны. Для марынаду змяшайце соевы соус, мёд, сок лімона, цэдру і дробна нарэзаны перац.
Сыр нарэжце на брускі даўжынёй прыкладна 12 см. Затым нанізвайце сыр на палачкі для шашлык. Іх набярэцца соусу і стане вельмі духмянай Далей толькі ГРЫБЛІ, без варыянтаў! Выкладвайце на распаленую палачку ў адваротным кірунку да аплетнай паласатай чырвані. Смяла пераварочайце і даводзьце справу да пераможнага канца! Сыр, які расплавіўся, змяняе традыцыйны соус і змякчае і без таго дзікае мяса. Зялёныя, зялёныя не шкадуіце! І будзе вам ДЗЯЛЬНЫ ПІКНІК!

КУЛІНАРНЫЯ ХІТРЫКІ

Смажанае мяса будзе смачнейшым, калі на палачку пакласці кавалачак лімона з лупінай. У канцы гарачую размякчаную лупіну сціраюць лыжкай і размяшваюць з соусам.
Калі на палачку насыпаць трохі солі, то тлушч падчас смажання не будзе распырсквацца.
Старайцеся не пераварыць і не перасмажыць мяса. Ад гэтага не толькі сююцца яго выгляд і смак, але і змяняецца пажыўнасць.

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

Басейн з пакрышкі
Спартрэцца адна вялікая пакрышка ад аўта ці трактара, палова машына цэменту, пясок, роўная, зручная пляцоўка, якая не спартрэцца ў бліжэйшыя гады — і ўлетку ў спякоту вам нішто не страшна.
Выраб басейна — пад сілу кожнаму. Бярэм пакрышку, выразаем у яе адзін бок, пакідаючы абодва — борцік.
Выразаць зручна па акружнасці, якая ёсць на пратэктары. Рэзаць трэба вельмі вострым нажом, а таксама нажоўкай там, дзе трэба перарэзаць корд. Балгарку не выкарыстоўвайце, калі не жадаеце выгледзяць камінарам: яна распяляе гуму дробнай ліпкай дробкай, якая дрэнна змываецца.
Статым вырашаем, які басейн будзе — пераносны ці звычайны. Робім сцянавыя. Такім чынам, рыхтуем пляцоўку. Выраўноўваем, здымаем на штык дзёрна па дыяметры пакрышкі ці крыжы больш, калі хочаце зрабіць вакол бетанавага пад'ыход. Насыпаем пясочную падшукі — досыць тонкага слоя.
Потым бетануем — замешваем і заліваем некалькімі вёдрамі цэменту круг (ці крыжы шырокі) пад пакрышку, затым узнімаем туды падрыхтаваную пакрышку. Рабіць гэта лепш ўдваіх. Затым раўнуем цэмент і калі ў цэнтры пакрышкі на месцы вобода цэмент не выступіў вонкі, то заліваем яшчэ адзін-два вядры для герметычнасці. Раўнуем, надаём форму цэментавай сумесі і чакаем калі застыне. Басейн гатовы.
Некалькі парад. Калі робіце пераносны басейн, то пад пакрышку выражце круг з фанеры, укруціце ў яе пару не вельмі доўгіх нітаў на месцы вобода, каб за іх трымаўся пакрышка. Затым пакладзіце на круг пакрышку і заліце цэнтр парай вёдраў цэменту. Канструкцыя атрымаецца цяжкаватай, але сонечны пры неабходнасці цалкам магчыма.
Пастаўніце басейн лепш рабіць на сухім месцы ці падшукі з пяску даўдзядзятка пакласці на падшукі са жвіру, а значыць, і таўшычыню цэментнай заліўкі трэба будзе павялічыць. Так вы пазбегнеце расколін у падмурку.
Пакрышку перад заліваннем лепш пафарбаваць, каб яна выглядала вясёлай. Зрэшты, калі яна не вельмі старая, то можна пакінуць і без афарбоўкі — так вада ў басейне нагрэецца хутчэй.

Было сказана

Язэп Драздовіч (1888—1954), мастак, скульптар, этнограф, археолаг, педагог, адзін з заснавальнікаў беларускага нацыянальнага гістарычнага жыццялісцтва: «І фанатыкі, і вязбожнікі, — адной маткі дзеці — краінасці... Няма жывіць у краінасці. Нішто не жыве, не расце ў ані, нішто не жыве, не расце ў марозе. Толькі між анім і марозам усё расце, усё цвіце, развіваецца, красуецца».

СЁННЯ

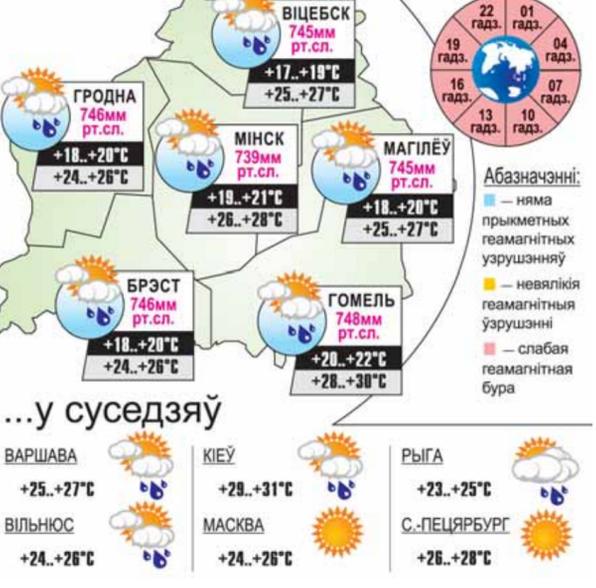
Месяц Поўня 3 ліпеня. Месяц у сузор'і Рыб.

Імяніны Пр. НАРАДЖЭННЕ ІААНА ПРАДЦЕЧЫ, Антона, Івана, Якава, К. Кіры, Бенядзікта, Кірылы, Мядодзія.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.48	21.41	16.53
Віцебск	4.29	21.38	17.09
Магілёў	4.38	21.31	16.53
Гомель	4.43	21.19	16.36
Гродна	5.05	21.54	16.49
Брэст	5.14	21.46	16.32

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Не ведаеш, як пакласці дзяцей спаць? Шлякніка канькаў? Пеш шлякніка канькаў — і няхай сабе не спяць!

«Добрай раніцы!» тады добрае, калі на вашым гадзінніку 11.30 раніцы, на вуліцы лета, а за акном Міжземнае мора.

— Мілая, чым гэта ад цябе так выдатна пахне?
 — Духамі, якія ты мне ўчора падарыў!
 — Я табе не дарыў духі!
 — Дарыў, дарыў. Паглядзі ў кашальку!

Муж прыраўнаваў да камп'ютара. Дзіўна, а да газавай плыты ні разу...

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КІЛЯШКІ, Л. ПАХАМАНКА, Т. ПАДАЛІК (намеснік галоўнага рэдактара), С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛКА, С. РАСОЛКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІРДЫЦКАЯ, В. ЦЕЛШУК, Л. ЦІШОШКІ.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмава — 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, скартарыята — 292 05 82, аддзаных за выпуск дадаткаў: «Чыронная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: rek@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобны і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца суадпачыненнем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрававаныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Вывадацтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 27.631. Індэкс 63850. Зак. № 2972.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 6 ліпеня 2012 года.